

UNIVERZITA KARLOVA

FAKULTA SOCIÁLNÍCH VĚD

Institut komunikačních studií a žurnalistiky

Katedra žurnalistiky

Bakalářská práce

2022

Stanislav Hodina

UNIVERZITA KARLOVA

FAKULTA SOCIÁLNÍCH VĚD

Institut komunikačních studií a žurnalistiky

Katedra žurnalistiky

**Vnitřní a vnější motivace pro členství v novinářských
organizacích v Dánsku**

Bakalářská práce

Autor práce: Stanislav Hodina

Studijní program: Komunikační studia

Vedoucí práce: PhDr. Václav Moravec, Ph.D., Ph.D.

Rok obhajoby: 2022

Prohlášení

1. Prohlašuji, že jsem předkládanou práci zpracoval samostatně a použil jen uvedené prameny a literaturu.
2. Prohlašuji, že práce nebyla využita k získání jiného titulu.
3. Souhlasím s tím, aby práce byla zpřístupněna pro studijní a výzkumné účely.

V Praze dne 2. 7. 2022

Stanislav Hodina

Bibliografický záznam

Hodina, Stanislav. *Vnitřní a vnější motivace pro členství v novinářských organizacích v Dánsku*, Praha, 2022. 31 s. Bakalářská práce (Bc.). Univerzita Karlova, Fakulta sociálních věd, Institut komunikačních studií a žurnalistiky, Katedra žurnalistiky. Vedoucí diplomové práce PhDr. Václav Moravec, Ph.D., Ph.D.

Rozsah práce: 55 706

Abstrakt

Tato bakalářská práce se pomocí hloubkových rozhovorů a následné analýzy snaží nalézt odpověď na to jaké jsou vnitřní a vnější motivace pro členství v novinářských organizacích v Dánsku. V teoretických kapitolách práce je nejprve stručně představena historie dánské žurnalistiky. Následuje podkapitola porovávající západního a dánského novináře. Poslední podkapitola se věnuje novinářským svazům, především tomu dánskému. Třetí kapitola popisuje metodologii hloubkových rozhovorů – od přípravy po analýzu.

Praktická část bakalářské práce je složena ze samotné. Hloubkové rozhovory byly provedeny na vybraném vzorku novinářů v Dánsku.

Abstract

This bachelor's thesis seeks to find an answer to what are the intrinsic and extrinsic motivations for membership in journalism organizations in Denmark through in-depth interviews and subsequent analysis. The theoretical chapters of the thesis first briefly introduce the history of Danish journalism. This is followed by a subchapter comparing Western and Danish journalists. The last subchapter focuses on journalists' associations, especially the Danish one. The third chapter describes the methodology of in-depth interviews - from preparation to analysis.

The practical part of the bachelor thesis consists of the actual. In-depth interviews were conducted with a selected sample of journalists in Denmark

Klíčová slova

Hlubkové rozhovory, Dánsko, žurnalistika

Keywords

In-depth interviews, Denmark, journalism

Title/název práce

Intrinsic and extrinsic motivations for membership in journalists' organizations in Denmark

Poděkování

Na tomto místě bych rád poděkoval všem, kteří se podíleli na této práci věcnými radami, rozhovory či jakoukoliv jinou formou podpory. Jmenovitě bych vyzdvihl moji rodinu za skvělé zázemí a odložení sezóny řezání dřeva na podzimní termín.

Obsah

1.	ÚVOD	1
2.	NOVINÁŘ A NOVINÁŘSKÉ ORGANIZACE	2
2.1.	Stručná historie dánské žurnalistiky	2
2.2.	Kdo je novinář	4
2.2.1.	Novinář 21. století	4
2.2.2.	Dánský novinář 21. století	6
2.3.	Novinářské organizace	9
2.3.1.	Dánský novinářský svaz	9
3.	METODOLOGICKÁ ČÁST	11
3.1.	Příprava	11
3.1.1.	Tvorba	11
3.1.2.	Strategie výběru vzorku	12
3.1.3.	Získávání vzorků	14
3.1.4.	Prostředí	15
3.2.	Tvorba otázek	15
3.3.	Průběh rozhovoru	16
3.4.	Postprodukce	17
3.4.1.	Přepis	17
4.	PRAKTICKÁ ČÁST	18
4.1.	Položení výzkumných otázek a hypotéz	18
4.2.	Tvorba vzorků	19
4.3.	Interpretace výpovědí	19
4.3.1.	Nečlenové Dánského novinářského svazu	20
4.3.2.	Důvody k členství	21
4.3.3.	Zlepšení	27
4.4.	Reflexe rozhorů	28

5.	ZÁVĚR	30
6.	SUMMARY	31
7.	BIBLIOGRAFIE	33
8.	SEZNAM ONLINE ZDROJŮ	34
9.	PŘÍLOHY	35
9.1.	Příloha 1 – Rozhovor s profesorem Albækem	35
9.2.	Příloha 2 – Rozhovor s Asbjørnem	37
9.3.	Příloha 3 – Rozhovor s Danielem	40
9.4.	Příloha 4 – Rozhovor se Steffenem	42
9.5.	Příloha 5 – Rozhovor s Hansem	44
9.6.	Příloha 6 – Rozhovor s Jensem	46
9.7.	Příloha 7 – Rozhovor s Mørtenem	47
9.8.	Příloha 8 – Rozhovor s Jensem2	48
9.9.	Příloha 9 – Rozhovor se Sus	49

1. Úvod

Tématem této práce jsou vnitřní a vnější motivace dánských novinářů pro vstup do novinářských odborů. První kapitola představuje stručný popis novinářské historie zkoumané oblasti a teoretické srovnání novináře v 21. století v západních zemích a v Dánsku.

Následující kapitola se snaží stručně představit novinářské svazy a podat přehled o tom, jak vypadá Dánský novinářský svaz. Tato kapitola popisuje dobu a důvody jejího vzniku. Představuje také možnosti, které svaz nabízí.

Druhá kapitola se zabývá metodikou použitou při vypracování této práce. Jedná se o kvalitativní výzkumnou pomocí metody hloubkových rozhovorů. V této části je přesně popsána metoda i postupy, které by měl výzkumník*ce při tvorbě této studie dodržovat.

Praktickou část této bakalářské práce tvoří analýza hloubkových rozhovorů s respondenty. Tato část se snaží navázat na teoretické koncepty představené v druhé části práce. Práce, zejména v praktické části, odkazuje na provedené rozhovory. Ty jsou v přeložené verzi uvedeny v přílohách práce

Oproti původní tezi došlo pouze k dílčím úpravám, některé kapitoly byly přesunuty z důvodu lepšího strukturování práce. Podkapitola "Příklady úspěšných a neúspěšných novinářských svazů ve světě" byla vyřazena pro svou náročnost z hlediska řešerše.

Cílem bakalářské práce je pomocí kvalitativního výzkumu zjistit a vyhodnotit, jaké motivace vedou novináře*ky ke vstupu do Dánského novinářského svazu – a to jak z hlediska vnitřní motivace, tj. vlastní motivace, tak z hlediska vnější motivace, tj. faktorů prostředí, mezi které mohou patřit např. výhody členství.

2. Novinář a novinářské organizace

V první polovině této části se práce věnuje stručnému přehledu dějin dánské žurnalistiky a porovnání západního a dánského novináře*ky. Druhá polovina se snaží nastínit motivaci ke vzniku novinářských svazů celosvětová, cíleně se věnuje Dánskému novinářskému svazu, stručně popisuje jeho historii a funkci.

2.1. Stručná historie dánské žurnalistiky

Vznik a vývoj dánského mediálního systému i profesionalizace novinářů*ek jsou srovnatelné se sousedními skandinávskými zeměmi. Přijetím ústavy v první polovině 19. století byla v Dánsku nastolena demokracie. Krátce poté vznikly první noviny, jejichž obliba strmě rostla. Zpočátku byly noviny především politickým podnikem. Byly tedy buď vlastněny čtyřmi největšími politickými stranami, nebo s nimi byly silně spojeny a fungovaly jako jejich horliví podporovatelé. (Skovsgaard, et al., 2012)¹

System celostátních sítí novin spojených se čtyřmi největšími politickými stranami se stal známým jako „systém čtyř novin“; to znamená, že v každém provinčním městě určité velikosti soutěžily čtyři noviny, z nichž každé podporovaly pouze jednu stranu. (Danish newspapers: Structure and developments, 1999)²

Na počátku 20. století se žurnalistika v Dánsku postupně vyvinula v profesi. Pod vlivem Spojených států, a především Velké Británie se rozvíjely novinářské zpravodajské techniky—jako je obrácená pyramida a široké využívání reportáží a rozhovorů. (Skovsgaard, et al., 2012)³

Ve prospěch zpráv a většího množství témat byly utlumeny politické názorové příspěvky. V průběhu první poloviny 20. století se novinářská profese posílila a stala se soudržnější. Rozhlasové zpravodajství pod státním dohledem bylo zahájeno v roce 1926 a televizní zpravodajství v roce 1965. Vysílané zpravodajství bylo cenzurováno v souladu s předpisy

¹ Skovsgaard, Morten, et al. 2012. Media Professionals or Organizational Marionettes? Professional Values and Constraints of Danish Journalists. Odense : Routledge, 2012. 978-0-203-14867-9.

² Danish newspapers: Structure and developments. Søllinge, Jette Drachman. 1999. 1, Gothenburg : Nordicom, University of Gothenburg, 1999, Vol. 20.

³ Skovsgaard, Morten, et al. 2012. Media Professionals or Organizational Marionettes? Professional Values and Constraints of Danish Journalists. Odense : Routledge, 2012. 978-0-203-14867-9.

a zásadami neutrality o závazku veřejné služby, což vedlo ke vzniku politicky nezávislé žurnalistiky. (Danish newspapers: Structure and developments, 1999)⁴

Noviny se také snažily distancovat od formálního zapojení do politických stran, ale jejich výběr a prezentace příběhů zůstaly politické. Ekonomické potíže menších novin po druhé světové válce však oslabily základnu pro výběr politických zpráv. V šedesátých letech 20. století přišlo dramatické zlepšení životních podmínek dělníků, které rozmazalo staré společenské třídy. Voličstvo se stalo mnohem nestabilnějším a ekonomické a ideologické základy, které určovaly novinový trh, se zhroutily, což narušilo věrnost čtenářů stranickým publikacím. (Skovsgaard, et al., 2012)⁵

Vedení mediálních domů a redakcím nezbyvalo nic jiného než zmírnit nebo vymazat svou politickou loajalitu a zdůraznit svou nezávislost, aby oslovili širší čtenářskou obec. V důsledku toho přestala vycházet většina publikací spojených s předchozími politickými stranami. Zůstaly publikace, které poskytovaly politicky nezáužaté zprávy všem obyvatelům. (Skovsgaard, et al., 2012)⁶

V roce 1970 došlo k restrukturalizaci vzdělávání novinářů^{ek}, kdy byl kladen důraz na odbornou přípravu na Dánské škole médií a žurnalistiky v Aarhusu (DMJX), na rozdíl od učňovských oborů v mediálních organizacích. To přispělo k dalšímu formování ucelenější novinářské profese a v roce 1998 vytvořily dvě univerzity bakalářské a magisterské programy žurnalistiky, které soupeřily s původním novinářským programem v Aarhusu. (Příloha, 1) (Skovsgaard, et al., 2012)⁷

O profesionalizaci dánských novinářů^{ek} bylo provedeno jen velmi málo výzkumů. Nicméně některé důkazy naznačují rostoucí profesionalizaci po roce 1970. Výsledky předchozích studií naznačují, že většina dánských novinářů^{ek} považuje neutralitu za zásadní koncept a že vnímají silnou povinnost podporovat účast občanů^{ek} na společenských problémech. To naznačuje, že dánští novináři^{ky} napříč médii mají stejné profesní standardy. (Skovsgaard, et al., 2012)⁸

⁴ *Danish newspapers: Structure and developments*. Søllinge, Jette Drachman. 1999. 1, Gothenburg : Nordicom, University of Gothenburg, 1999, Vol. 20.

⁵ Skovsgaard, Morten, et al. 2012. *Media Professionals or Organizational Marionettes? Professional Values and Constraints of Danish Journalists*. Odense : Routledge, 2012. 978-0-203-14867-9.

⁶ Ibid

⁷ Ibid

⁸ Ibid

2.2. Kdo je novinář

„Novináři, kupříkladu, mají znalosti, často specializované znalosti, o dané problematice. Novináři plní roli gatekeepera tím, že rozhodují o tom, co je nebo není vhodné pro zpravodajství. Novináři zařazují zprávy do kontextu lokálního nebo celonárodního, nebo časového. Novináři se snaží včas předat důležité informace. Novináři se zodpovídají svému publiku a věnují pozornost profesním standardům a etice. Novináři věnují čas a peníze investigaci a podávání zpráv.“ (West, 2014)⁹

2.2.1. Novinář 21. století

Výzkum The Global Journalist (2012)¹⁰, jenž přináší srovnání novinářů*ek napříč západním světem, sleduje vývoj novinářské profese v několika oblastech. Z nich pak vytváří profil novináře a zohledňuje jeho proměny napříč dekadami. Mezi nejdůležitější oblasti v rámci výzkumu patří:

- 1) **Pohlaví.** Ve 23 z 29 sledovaných zemí, které se výzkumu zúčastnili, převažovali v redakcích muži nad ženami. Pouze v několika málo zemích bylo žen téměř stejně jako mužů (Austrálie, Brazílie, Velká Británie, Dánsko, Hongkong, Maďarsko, Španělsko a Švédsko), zatímco v jiných ženy výrazně zaostávaly (Belgie, Izrael, Japonsko, Korea a Spojené arabské emiráty). Průměrný podíl novinářek v sledovaných oblastech činil 41 %, což je téměř o deset procent více než tomu bylo v posledním vydání výzkumu The Global Journalist (1998). Jedná se o zásadní posun, protože větší nárůst žen v redakcích nastal i přes to, že počet žen hlásící se na novinářské obory se příliš nezměnil.
- 2) **Věk.** Dalším společným rysem novinářská profese je mladý věk novinářů*ek. Většina z nich se nachází mezi 25 a 45 rokem života. V mnoha zemích jsou v průměru dokonce o 39 let mladší než většina povolání. Jedním z hlavních důvodů je, že lidé volí novinářské povolání pro nabírání zkušeností předtím, než se vrhnou na lukrativnější a jistější kariéru v jiných odvětvích, zejména v oblasti PR a marketingu.
- 3) **Kultura a etnická příslušnost.** Pouze 13 zemí zahrnutých do tohoto průzkumu uvedlo počet novinářů*ek z rasových a etnických menšin. Ve většině případů se navíc

⁹ West, Sonja. 2014. Press Exceptionalism. Cambridge (MA) : the Harvard Law Review Association, 2014.

¹⁰ Weaver, David H. and Willnat, Lars. 2012. The Global Journalist in the 21st Century. New York: Routledge, 2012. 9780415885768.

jednalo o velmi malý podíl. Zejména pak v Belgii, Brazílii, Dánsku, Velké Británii a Izraeli, kde je podíl novinářů*ek hlásící se k menšině nižší než 5 %. V těsném závěsu je Švýcarsko, kde je takových novinářů*ek pouze 6 %.

- 4) **Vzdělání.** Zatímco v předchozích dvou kategoriích jsme mohli vidět země západního světa navazovat na trend z USA, zde tomu tak není. Většina amerických novinářů*ek vždy disponovala a stále disponuje bakalářským titulem, v jiných vyspělých zemích se ale nejedná o pravidlo. Méně, než tři čtvrtiny vysokoškolsky vzdělaných novinářů*ek mají Finsko, Německo, Hongkong, Izrael, Nový Zéland, Slovinsko a Švýcarsko. Data z Finska dokonce ukazují, že pouze polovina novinářů*ek má bakalářské vysokoškolské vzdělání. Mezi země s nejvyšším podílem naopak patří Brazílie (ta má ale poměrně málo novinářů*ek vzhledem k vysokému počtu obyvatel), Japonsko, Korea a Tchaj-wan, kde je podíl žurnalistů*ek s diplomem vyšší než 95 %.

Méně častým jevem je, že novináři*ky mají ukončené vysokoškolské studium se specializací na žurnalistiku. Průměr 25 zemí, které tento údaj uvádějí, je 42,5 %. Pouze osm zemí uvedlo, že více než padesát procent jejich novinářů*ek vystudovalo žurnalistiku na vysoké škole. (Weaver, et al., 2012)¹¹

Ač se to zdá neuvěřitelné, tak statistiky stále podporují závěr výzkumu ze sedmdesátých let, že většina novinářů pochází ze zavedených a významných kulturních skupin ve společnosti. (Johnstone, et al., 1976)¹²

Obecně z průzkumu platí, že země, které jsou ekonomicky nejrozvinutější a politicky nejdemokratičtější, mají tendenci mít vyšší podíl novinářů na počtu obyvatel. Drobné odchylky podle autorů pramení z široké definice novinářské profese a toho, kdo se považuje za něj považuje. Weaver dále ve svém průzkumu shrnuje: „*Výsledky výzkumu obsaženého v této knize ukazují, že typickým nositelem profese novinář je stále převážně mladý muž s vysokoškolským diplomem, který na vysoké škole studoval něco jiného než žurnalistiku a který pochází z významných a zavedených kulturních skupin svého národa. V mnoha zemích souvisí spokojenost novinářů s prací s výší*

¹¹ Weaver, David H. and Willnat, Lars. 2012. *The Global Journalist in the 21st Century*. New York : Routledge, 2012. 9780415885768.

¹² Johnstone, John, Slawski, Edward and Bowman, William. 1976. *The News People: A Sociological Portrait of American Journalists and Their Work*. Chicago: University of Illinois Press, 1976. 978-0252003103.

platu, jistotou zaměstnání a vnímanou samostatností. Důležité jsou však i další podmínky, zejména to, jak novináři vnímají, jak dobře jejich zpravodajské organizace informují veřejnost, a jejich vztahy s nadřízenými a spolupracovníky. Zdá se, že zájem zůstat v žurnalistice závisí spíše na přitažlivosti alternativních kariér.“ (Weaver, Willnat, 2012)¹³

Table 38.1 Basic Demographic Characteristics of Journalists

	Average Age	% Female	Total No. of Journalists	% Married	% Minorities	% Holding College Degree	% Majoring in Journalism
Asia							
China	33.1	52.9	700,000	—	—	93.4	—
Hong Kong	32.0 ^b	48.1	—	—	—	71.7	56.8
Indonesia	35.0	33.0	23,000	—	—	87.8	53.5
Japan	53.3	2.1	21,103	—	—	95.6	15.0
Korea	38.6	17.8	35,300	48.6	—	97.1	21.9
Malaysia	35.0	55.0	2,500	42.6	55.0	91.2	30.4
Singapore	35.0	60.0	1,500	54.9	20.6	88.9	—
Taiwan	35.9	42.5	—	50.3	—	96.5	29.5
Australasia							
Australia	35.0 ^a	45.0	4,200	—	16.0–24.0 ^f	80.0	35.0
New Zealand	39.0 ^a	—	4,000	—	12.9	68.0	—
Europe							
Belgium	42.0	27.8	4,500	43.5	4.0 ^f	90.4	58.03
Denmark	45.0	46.0	6,000	—	1.0 ^f	88.0	70.0
Finland	—	56.7	14,794	—	—	38.0	25.0
France	42.2	43.8	37,811	—	—	—	14.8 ^g
Germany	41.0	37.0	36,000	44.0	—	69.0	31.0 ^d
Great Britain	34.0	49.0	60–70,000	59.0	4.0	—	—
Hungary	39.0	47.0	5,500	43.0	—	83.0	32.0
Netherlands	44.0	38.0	14,000	—	—	82.0	43.0 ^e
Slovenia	40.0	53.0	2,000	41.0	—	66.0	57.0
Poland	34.0 ^a	40.7	—	55.3	—	84.2	31.6
Spain	43.0	46.0	25,000	—	—	93.9	74.8
Sweden	44.5	49.6	17,096	—	15.0 ^e	78.0	46.0
Switzerland	43.0	35.2	10,500	—	6.0 ^f	56.0	21.4
Russia	41.0	67.4	—	—	—	90.0	44.1
North America							
Canada	—	37.0	4,000 ^b	—	—	78.7	—
USA	41.0 ^a	33.0	116,148	60.0	9.5	89.0	36.0
South America							
Brazil	39.8	45.3	30,000	46.1	4.9	100.0	100.0
Chile	35.6	39.0	3,141	39.4	—	92.5	86.2
Colombia	41.8	—	—	—	—	—	—
Middle East							
Israel	38.6	29.7	—	—	4.0	70.8	23.9
UAE	36.0	20.0	800	75.6	80.0 ^f	78.7	26.9
Overall Means	39.2 yrs	41.3%	47,444	50.3%	18.2%	82.1%	42.5%

a Median reported; b Estimate based on age groups; c Includes professional school degrees; d Includes journalism & media studies; e parents born outside present home country; f noncitizens/not born in present home country; g Quebec only.

Obrázek 1. Demografie novinářů, zdroj: (Weaver, et al., 2012)¹⁴

2.2.2. Dánský novinář 21. století

Novinářská komunita v Dánsku je v mnoha ohledech poměrně homogenní. S 46 % žen v žurnalistice je Dánsko genderově vyváženější než většina ostatních zemí. Důvodem

¹³ Weaver, David H. and Willnat, Lars. 2012. The Global Journalist in the 21st Century. New York : Routledge, 2012. 9780415885768.

¹⁴ Ibid

pravděpodobně je, že v 60. letech 20. století dánská ekonomika zažívala rozkvět a sociální stát se rozšiřoval. V té době byl v Dánsku zaměstnán větší podíl žen než ve srovnatelných zemích Evropy. (Skovsgaard, et al., 2012)¹⁵

Přibližně 99 % z dánských novinářů*ek má dánské občanství, zbytek pochází ze západních zemí. Oproti tomu v běžné populaci má dánský původ pouze 89 % obyvatel, zatímco 6,5 % občanů*ek má jiné než západní občanství. (Statistics)¹⁶

Stejně tak z hlediska socioekonomického statusu jsou dánští novináři*ky méně rozmanití, než je tomu v širší dánské populaci. Přibližně 56 % dánských novinářů*ek má jednoho z rodičů s alespoň tříletým vysokoškolským vzděláním, zatímco 30 % má dva rodiče s touto úrovní vzdělání. Pouze přibližně pětina dánské populace ve věku 45 až 69 let má ukončené alespoň tříleté vysokoškolské vzdělání. Rodiče novinářů*ek jsou tedy často vzdělanější než průměr populace. (Skovsgaard, et al., 2012)¹⁷

Co se týče vzdělání samotných novinářů*ek, je situace složitější. V Dánsku se nachází dva typy vysokých škol pro novináře. Většina novinářů*ek studuje bakalářský titul na Dánské škole médií a žurnalistiky (DMJX). Vzhledem k tomu, že tato škola byla po více než tři desetiletí jedinou oficiální žurnalistickou školou, je pro zaměstnání v mediálním sektoru vyžadován bakalářský titul v oboru žurnalistiky. V důsledku toho má tento titul 65 % dánských novinářů*ek. Škola ale nenabízí magisterský ani postgraduální program. Důvodů je několik, ale profesor Albæk zmiňuje především strach managementu školy z odtržení novinářů*ek od běžného publika. (Příloha, 1) (Skovsgaard, et al., 2012)¹⁸¹⁹

Pokud novinář*ka tedy plánuje ve svém vzdělání pokračovat, musí jít na specializovaný obor pro studium žurnalistiky, který je poměrně mladý (vznikl až v roce 1998), nebo zvolit jiný obor. Podle studie profesora Albæka má magisterský titul v oboru žurnalistiky pouze 5 % novinářů. (Příloha, 1) (Skovsgaard, et al., 2012)²⁰²¹

¹⁵ Skovsgaard, Morten, et al. 2012. *Media Professionals or Organizational Marionettes? Professional Values and Constraints of Danish Journalists*. Odense : Routledge, 2012. 978-0-203-14867-9.

¹⁶ Statistics. <https://www.dst.dk/>. Statistics Denmark. [Online] [Citace: 1. 6 2022.] <https://www.dst.dk/en/Statistik/emner/borgere/befolkning/indvandrere-og-efterkommere>.

¹⁷ Ibid

¹⁸ Příloha 1 – Rozhovor s profesorem Albækem

¹⁹ Skovsgaard, Morten, et al. 2012. *Media Professionals or Organizational Marionettes? Professional Values and Constraints of Danish Journalists*. Odense : Routledge, 2012. 978-0-203-14867-9.

²⁰ Příloha 1 – Rozhovor s profesorem Albækem

²¹ Ibid

Celkově má více než 83 % dánských novinářů*ek nějakou formu novinářského vzdělání, což je více než procento jejich kolegů*yň v mnoha jiných zemích ve srovnání The Global Journalist (2012). Novinář*ky mladší 30 let mají dokonce v 95 procentech případů bakalářský nebo vyšší titul v oboru žurnalistiky. Jelikož prestiž novinářského povolání a s ním spjatého vzdělání je v Dánsku vysoká, je tedy i poptávka po něm silná. V posledních letech byly více než tři čtvrtiny uchazečů*ek o studium žurnalistiky v Dánsku odmítnuty kvůli nedostatku volných míst. Omezený je také přístup k novinářským pozicím pro ty, kteří nemají formální novinářské vzdělání. Novinářská profese v Dánsku tak, poněkud překvapivě, v praxi napodobuje konvenční obory, jako je právo či medicína. (Skovsgaard, et al., 2012)²²

Podle studie profesora Albæka můžeme dále dánského novináře definovat jako liberálně-levicového bílého mladého muže, který pochází z vyšší střední třídy, a disponuje vysokými profesními standarty, velkým závazkem vůči společnosti a touhou po objektivitě. Byť zpochybňuje, zda se jedná o dosažitelný cíl. S tím souvisí i to, že většina dánských novinářů*ek zdůrazňuje kriticky-aktivní roli novináře. (Skovsgaard, et al., 2012)²³

Media Professionals or Organizational Marionettes? 159

Table 13.1 Demographic Background of Journalists

	<i>Dailies</i> (N = 590)	<i>Tabloid</i> (N = 66)	<i>TV</i> (N = 266)	<i>Radio</i> (N = 135)	<i>Web</i> (N = 92)	<i>Freelancer</i> (N = 453)	<i>Other</i> ³ (N = 369)	<i>Total</i> (N = 1,971)
Age ⁴	46 ¹	46	41 ²	45	39 ²	47 ¹	44	45
Journalistic experience ⁴	18 ¹	19	14 ²	18	11 ²	18 ¹	16 ²	17
Gender (female)	42% ²	31% ²	43%	46%	30% ²	56% ¹	49%	46%
Journalists with Bachelor's level education	79% ¹	75%	71%	68%	69%	61% ²	68%	70%

¹ The score is significantly higher than the mean score for all the other media types at the .05 level.

² The score is significantly lower than the mean score for all the other media types at the .05 level.

³ The 'other' category contains journalists from news agencies, weekly magazines, weekly newspapers, and union magazines.

⁴ Average years.

Obrázek 2. Demografický přehled dánských novinářů, zdroj: (Skovsgaard, et al., 2012)²⁴

²² Skovsgaard, Morten, et al. 2012. *Media Professionals or Organizational Marionettes? Professional Values and Constraints of Danish Journalists*. Odense : Routledge, 2012. 978-0-203-14867-9.

²³ Ibid

²⁴ Skovsgaard, Morten, et al. 2012. *Media Professionals or Organizational Marionettes? Professional Values and Constraints of Danish Journalists*. Odense : Routledge, 2012. 978-0-203-14867-9.

2.3. Novinářské organizace

V polovině devatenáctého století vznikaly profesní asociace a tiskové kluby na místní, národní i mezinárodní úrovni, které šly od roku 1836 ve stopách jiných průmyslových odvětví ve Velké Británii. Tato národní sdružení měla často stejné koncepční cíle: snahu definovat novinářskou činnost a tím ovlivňovat zakladatele profese a různé veřejné i soukromé orgány, s nimiž vydavatelé a zpravodajové jednali. (Le Cam, 2020)²⁵

Dnes jsou v některých zemích novináři*ky nuceni kvůli místním pravidlům sdružovat se do dvou paralelních organizací, v nichž působí stejní lidé: profesní sdružení, které se zabývá etickými otázkami; a syndikát, který se zabývá odborovými záležitostmi. V jiných zemích je novinářský svaz schopen vyjednávat o mzdách i bojovat za etická práva (IFJ, 2005)²⁶

Mezi takové země patří i Dánsko, kde působí novinářská organizace Dansk Journalistforbund (Danish Union of Journalist, Dánský novinářský svaz, někdy také uváděno jen DJ) – v celosvětovém měřítku se jedná o jednu z nejúspěšnějších organizací svého druhu – DJ uvádí, že 90 až 95 % všech novinářů působících v Dánsku jsou jejími členy.²⁷

2.3.1. Dánský novinářský svaz

Na počátku 20. století se žurnalistika v Dánsku postupně vyvinula v profesi. V důsledku toho vzrostla potřeba novinářů na plný úvazek a v roce 1900 vznikl odborový svaz provinčních novinářů jako symbol počátku profesionalizace. O čtyři roky později byl založen svaz novinářů se sídlem v Kodani. V roce 1961 se oba svazy spojily a vznikl Dánský novinářský svaz (Danish Union of Journalist, DJ). (Skovsgaard, et al., 2012)²⁸

V současné době Dánský novinářský svaz disponuje 18 tisíci členy. Členové svazu nejsou jenom novináři, ale i fotografové, grafici, karikaturisté, televizní producenti, dokumentaristé, komunikátoři. Navzdory malé velikosti je Dánský novinářský svaz významným přispěvatelem k mezinárodní bezpečnosti práce novinářů a svobody tisku. „Různé

²⁵ Le Cam, Florence. 2020. *Journalistic Organizations: Arenas for Professional and Symbolic Struggles*. s.l. : Oxford University Press, 2020. <https://doi.org/10.1093/acrefore/9780190228613.013.831>.

²⁶ IFJ. 2005. *Let's Organise. A union handbook for journalists*. Brussels : International Press Centre, 2005.

²⁷ Journalistforbund, Dansk. <https://journalistforbundet.dk/>. [Online] <https://journalistforbundet.dk/dj-english#:~:text=The%20Danish%20Union%20of%20Journalists%2C%20founded%20in%201961%2C%20is%20a,in%20journalism%2C%20media%20and%20communications..>

²⁸ Skovsgaard, Morten, et al. 2012. *Media Professionals or Organizational Marionettes? Professional Values and Constraints of Danish Journalists*. Odense : Routledge, 2012. 978-0-203-14867-9.

specializované skupiny, sdružení zaměstnanců a zeměpisné oblasti, které jsou součástí svazu, platí ročně 60 000 až 70 000 eur do fondu pro bezpečnost DJ, který spravuje organizace International Media Support. (Journalistforbund)²⁹

Dánská novinářský svaz si zakládá na silné členské základně. Proto je 15 členů ústřední rady voleno členy na konferenci delegátů, která se koná každé dva roky. Předseda a místopředseda jsou zaměstnanci Dánského svazu novinářů na plný úvazek, kde spolu s ředitelem, který nese celkovou administrativní povinnost, odpovídají za každodenní řízení. (Journalistforbund)³⁰

Členem Dánského novinářského svazu se můžete stát kdokoliv, kdo pracujete v oblasti žurnalistiky, médií nebo komunikace, a to bez ohledu na to, zda jste zaměstnancem nebo nezávislým pracovníkem. Základní měsíční svazový příspěvek pro členy činí 410 dánských korun. S poplatky pro lokální kluby nebo například fond nezaměstnaných novinářů se příspěvek vyšplhá přibližně na 950 dánských korun (cca 3145 českých korun). Nezaměstnaní členové, lidé na nemocenské, důchodci a studenti platí 77 dánských korun měsíčně. (Journalistforbund)³¹

²⁹ Journalistforbund, Dansk. <https://journalistforbundet.dk/>. [Online] <https://journalistforbundet.dk/dj-english#:~:text=The%20Danish%20Union%20of%20Journalists%2C%20founded%20in%201961%2C%20is%20a,in%20journalism%2C%20media%20and%20communications..>

³⁰ Ibid

³¹ Ibid

3. Metodologická část

Pro tvorbu praktické části této bakalářské práce byl zvolen kvalitativní výzkum pomocí hloubkových rozhovorů s vybranými respondenty*kami. Předmětem hloubkových rozhovorů bude několik okruhů: důvody pro vstup, benefity a nedostatky. Na informace z rozhovorů je aplikovaná metoda podložené teorie, která výzkumníkovi*ci umožní snadnou a rychlou práci s daty a také pomůže korigovat počet respondentů*ek. Tato část bakalářské práce popisuje teoretické zázemí zvolených metod.

3.1. Příprava

První část metodologického oddílu se věnuje přípravě výzkumu. Popisuje veškeré části, které výzkumník musí podstoupit mezi dokončením teoretického konceptu a samotným meritem výzkumu – tj. hloubkovým rozhovorům. Zároveň tato část popisuje, jak probíhala aplikace metod v této bakalářské práci.

3.1.1. Tvorba

Při přípravě výzkumu pomocí kvalitativní metody je podle mnohých vědců*kyň zásadní načtení podobných studií. Ty výzkumníkovi*ci poskytují zkušenosti a inspiraci. Zároveň mohou poskytovat širší kontext o problematice, které se hodlá věnovat. (Magnusson, et al., 2015)³²

Po nastudování materiálu následuje definování výběrového souboru, známého také jako „studovaná populace“ nebo „cílová populace“. Jedná se o celkový počet jednotlivců, z jejichž případů může být ve výzkumu interview vybrán vzorek. Aby bylo možné vymezit vzorek, musí být pro studii stanoven soubor kritérií pro zařazení, kritérií pro vyloučení nebo kombinace obou. Může jít o zeměpisnou polohu či sociální kontext. Zde výzkumník*ce začíná přemýšlet nad obecnými rysy potenciálních respondentů*ek. (Robinson, 2014)³³

Velikost takového vzorku kvalitativního projektu je ovlivněna jak teoretickými, tak praktickými otázkami. V případě této bakalářské práce jsou cílová populace všichni současní, minulí i budoucí novináři*ky v Dánsku.

³² Magnusson, Eva and Marecek, Jeanne. 2015. *Doing Interview-Based Qualitative Research*. Cambridge : Cambridge University Press, 2015. ISBN 978-1-107-67470-7.

³³ Robinson, Oliver. 2014. *Sampling in Interview-Based Qualitative Research: A Theoretical and Practical Guide*. *Qualitative Research in Psychology*. 2014. 10.1080/14780887.2013.801543

Ve všech kvalitativních šetřeních existují pádné důvody pro sledování sběru dat v jeho průběhu a pro úpravu velikosti vzorku v rámci předem stanovených omezení (Robinson, 2014). Socioložka Mason popisuje tuto techniku jako „organický sběr“. Jde o monitorování a reakce na aktuální realitu výzkumu, neboť sběr hloubkových dat nevyhnutelně přináší nepředvídatelné problémy. (Mason, 2018)³⁴

Dále v této práci dochází k aplikaci podložené teorie (též zakotvené, v originále grounded theory). Tu můžeme definovat jako analýzu současně probíhající se sběrem. Současná analýza umožňuje výzkumníkovi*ci v daném okamžiku rozhodnout, zda budoucí sběr dat pravděpodobně přinese nějaký nový nebo dodatečný přínos pro proces vytváření teorie, a zda je nutné další získávání vzorku, či nikoli. (Robinson, 2014)³⁵

3.1.2. Strategie výběru vzorku

Výběr samotného vzorku z cílové populace může být náhodný či nenáhodný. Náhodný výběr je výběr případů ze seznamu všech (nebo většiny) případů uvnitř výběrového souboru pomocí metody náhodného výběru. Tato strategie se využívá při průzkumech veřejného mínění a sociálních výzkumech; mezi běžné postupy patří náhodný výběr telefonních čísel nebo adres ze seznamu voličů. (Magnusson, et al., 2015)³⁶

Nenáhodný výběr zajišťuje, že v konečném vzorku projektu budou zastoupeny určité typy případů z výběrového souboru. Důvodem pro použití účelové strategie je, že výzkumník*ce na základě svého teoretického porozumění studovanému tématu předpokládá, že určité kategorie jedinců mohou mít jedinečný, odlišný nebo významný pohled na studovaný jev a jejich zahrnutí do vzorku by mělo být zajištěno. (Mason, 2018)³⁷

Můžeme ho rozdělit do několika variant:

³⁴ Mason, Jennifer. 2018. *Qualitative Researching*. Manchester : SAGE Publishing, 2018. ISBN 978-1-4739-1217-5.

³⁵ Robinson, Oliver. 2014. *Sampling in Interview-Based Qualitative Research: A Theoretical and Practical Guide*. *Qualitative Research in Psychology*. 2014. 10.1080/14780887.2013.801543

³⁶ Magnusson, Eva and Marecek, Jeanne. 2015. *Doing Interview-Based Qualitative Research*. Cambridge : Cambridge University Press, 2015. ISBN 978-1-107-67470-7.

³⁷ Mason, Jennifer. 2018. *Qualitative Researching*. Manchester : SAGE Publishing, 2018. ISBN 978-1-4739-1217-5.

- Systematický výběr vzorků (Stratified sampling). Při jeho výběru si výzkumník*ce nejprve vybere kategorie nebo skupiny případů, které by podle něj měly být záměrně zahrnuty do konečného vzorku. Na základě těchto kategorií je pak vzorek rozdělen neboli „stratifikován“ a do každé skupiny je přiřazen předem stanovený počet respondentů*ek. Může se jednat o geografickou, demografickou, socioekonomickou, fyzickou či psychologickou podmínku. (Robinson, 2014)³⁸
- Buněčné vzorkování (Cell sampling). Je podobný systematickému výběru vzorků v tom, že před získáním vzorku musí být naplněna posloupnost kategorií. Rozdíl mezi nimi spočívá v tom, že při systematickém výběru se definované kategorie nepřekrývají. (Robinson, 2014)³⁹
- Kvótní výběr vzorků (Quota sampling). Kvótní výběr je přizpůsobivější metodika než stratifikovaný nebo buněčný výběr. Namísto potřeby určitého počtu případů v každé kategorii se při kvótním výběru stanoví řada kategorií a minimální počet případů pro každou z nich. Tyto kvóty se kontrolují během sběru vzorku, aby se zjistilo, zda jsou dodržovány. (Mason, 2018)⁴⁰
- Výběr vzorku podle hypotézy. Teoretický výběr vzorků se od výše zmíněné účelové taktiky liší tím, že k němu dochází až v průběhu sběru a analýzy dat, po výběru vzorku a předběžném prozkoumání některých údajů. Každý*á respondent*ka je vybrán*a na základě předběžného studia předchozích rozhovorů, po němž následuje výzkumníkovo posouzení typu jednotlivce, který by přispěl k vybudování vnitřní struktury teorie a její větší zobecnitelnosti. (Robinson, 2014)⁴¹
- Metody výběru vzorku pro výběr účastníků*ic případové studie

V této práci se používá cell sampling. Potenciální respondenti*ky byli*y rozděleni do šesti skupin – studenti*ky, akademičtí pracovníci*ce, funkcionáři*ky svazu, novináři*ky-zaměstnanci a novináři*ky-freelanceři. Do skupin poté byli doplněni konkrétní účastníci*ce na rozhovor. V závislosti na objemu dat z rozhovorů se poté rozhodovalo, jestli je či není

³⁸ Robinson, Oliver. 2014. *Sampling in Interview-Based Qualitative Research: A Theoretical and Practical Guide*. Qualitative Research in Psychology. 2014. 10.1080/14780887.2013.801543

³⁹ Ibid

⁴⁰ Mason, Jennifer. 2018. *Qualitative Researching*. Manchester: SAGE Publishing, 2018. ISBN 978-1-4739-1217-5.

⁴¹ Robinson, Oliver. 2014. *Sampling in Interview-Based Qualitative Research: A Theoretical and Practical Guide*. Qualitative Research in Psychology. 2014. 10.1080/14780887.2013.801543

potřeba dalších respondentů*ek z této skupiny. Případně díky flexibilitě metody může dojít k prolínání skupin.

3.1.3. Získávání vzorků

Poté, co výzkumník*ce zvolí výběrový soubor, předběžnou velikost vzorku a postup výběru vzorku pro studii rozhovorů, je dalším krokem nábor účastníků*ic z reálného světa.

Je třeba podotknout, že pro interpretační výzkumy neexistuje žádný optimální nebo stanovený počet respondentů*ek. Jinými slovy, abstrakt nemůže řešit otázku optimálního počtu účastníků. V závislosti na výzkumné otázce se bude lišit počet rozhovorů s jednotlivými účastníky, rozsah každého rozhovoru a požadovaná úroveň analýzy. (Francis, 2010)⁴²

Při této fázi je zásadní dbát na etickou stránku výzkumu. Všichni*y potenciální respondenti*ky musí být citlivě informováni*y o cílech studie, o tom, jak je chráněna anonymita, a o všech dalších informacích, které jim pomohou učinit informované rozhodnutí o účasti. (Robinson, 2014)⁴³

Ke kontaktování potenciálních účastníků*ic může výzkumník*ce zvolit jeden či více z ověřených postupů:

- Reklama: platformách sociálních médií, na veřejných nástěnkách nebo vývěskách, v bulletiních příslušných organizací nebo v novinách.
- Oběžníková doporučení. Řetězové doporučování je také známé jako výběr vzorku sněhovou koulí a pyramidování přátelství. Každý*á respondent*ka doporučí dalšího respondenta*ku.
- Konkrétní nominace. Třetí metodou vyhledávání možných dobrovolníků*ic je požádat o pomoc ty, kteří se na studii nepodílejí, aby doporučili přijatelné kandidáty*ky. Tato strategie zahrnuje požádání několika osob, aby identifikovaly možného účastníka, který má specifický soubor vlastností. (Magnusson, et al., 2015)⁴⁴

⁴² Francis, Jill. 2010. What is an adequate sample size? Operationalising data saturation for theory- based interview studies. 2010. <https://doi.org/10.1080/08870440903194015>.

⁴³ Robinson, Oliver. 2014. Sampling in Interview-Based Qualitative Research: A Theoretical and Practical Guide. Qualitative Research in Psychology. 2014. 10.1080/14780887.2013.801543

⁴⁴ Magnusson, Eva and Marecek, Jeanne. 2015. Doing Interview-Based Qualitative Research. Cambridge : Cambridge University Press, 2015. ISBN 978-1-107-67470-7.

3.1.4. Prostředí

Výběr místa rozhovoru by měl být ovlivněn jak pragmatickými, tak projektovými hledisky. Musí jít o prostor z praktického hlediska bezpečný jak pro respondent*ku, tak pro tazatele*ku. Místo by mělo být také snadno dostupné, lokalizovatelné a mělo by přispívat k pohodlí účastníků*ic. Prostor by to měl být tichý a klidný. Zásadní roli hraje i vzdálenost. Účastníci*ice by neměli být nuceni překonávat velké vzdálenosti nebo trpět značnými obtížemi či náklady, aby se dostali na místo rozhovoru. Přestože rozhovor není spontánní, tazatel může atmosférou ulehčit strojevosti rozhovoru. (Magnusson, et al., 2015)⁴⁵

Většina rozhovorů v této bakalářské práci byla vedena v „přirozeném“ prostředí respondentů (u studentů*ek a akademických pracovníků*ic to byla škola či jejich domov, u novinářů*ek redakce, u členů*ek svazu kancelář) a to buď osobně, nebo pomocí on-line videohovoru. Výjimku tvořil jeden účastník, který se odmítl takto sejít, ale jeho výpověď byla příliš cenná na to, aby byla vynechána.

3.2. Tvorba otázek

Výzkumné otázky, které si badatelé*ky kladou, obsahují detailní popisy zkušeností jednotlivců ve vztahu k určitému jevu. Cílem výzkumníků*ic je porozumět mnoha zkušenostem, které jednotlivci mohli zažít. Proto si výzkumníci*ice vybírají účastníky, kteří pravděpodobně příslušné zkušenosti zažili*y. Přitom dbají na to, aby zahrnuli*y celé spektrum těchto zkušeností. Různé druhy zážitků se nevyskytují se stejnou četností. Neobvyklé zážitky má z definice jen málo lidí. Výzkumníci*ice proto musí zaručit, že do studijní skupiny budou zařazeni jak jedinci s atypickými, tak s konvenčními zkušenostmi. Pokud skupina zahrnuje všechny typy zkušeností, je reprezentativní pro širší skupinu. (Magnusson, et al., 2015)

Pro hloubkové rozhovory se většinou používají polostrukturované rozhovory. V nich má výzkumníci*ice seznam témat, o kterých se chce od účastníků dozvědět více, ale přístup k rozhovoru se neomezuje na získání přesných odpovědí na tyto otázky. Přístup tak vyzývá účastníky*ice, aby se podělili*y o svá pozorování, anekdoty a asociace, stejně jako aby vytvořili*y nová témata. Vybízí dotazovanou osobu, aby se podělila o své zkušenosti, vybavila si vzpomínky a poskytla své postřehy a názory. Zřídka se jedná o dotazy týkající

⁴⁵ Magnusson, Eva and Marecek, Jeanne. 2015. Doing Interview-Based Qualitative Research. Cambridge : Cambridge University Press, 2015. ISBN 978-1-107-67470-7.

se konkrétních skutečností nebo uzavřené otázky (ano/ne). Odpovědi na otázky v rozhovoru se tedy málokdy shodují, protože umožňují účastníkovi*ici odpovědět libovolným způsobem. (Robinson, 2014)⁴⁶

Výzkumník*ice používá doplňující otázky, aby účastníky*ice přiměl*a k upřesnění jejich výpovědí. Navazující otázky umožňují účastníkům*icím rozvést téma. Takové dotazy jsou přínosné, pokud například poskytnou krátké a neinformativní vyprávění. (Magnusson, et al., 2015)⁴⁷

3.3. Průběh rozhovoru

Během této fáze rozhovoru se výzkumník*ice zabývá shromažďováním informací, vyprávění a myšlenek a také udržováním plynulosti rozhovoru. To zahrnuje i udržování zájmu a pohodlí účastníka*ice při odpovídání na otázky. Obvykle dá osoba najevo, že už nemá k tématu co říct, tím, že se zastaví nebo se zeptá, co je dalšího na pořadu jednání. Pak můžete přejít k následujícímu okruhu. (Magnusson, et al., 2015)⁴⁸

Občas se stane, že osoba, která se zdá být ochotná vyhovět, odmítne odpovědět na konkrétní otázku nebo otázky. V takových situacích nesmí tazatel na účastníka*ici vyvíjet přílišný nátlak bez ohledu na důvod odmítnutí. Často tato neochota pramení z obavy, že informace nebudou utajeny. V takových situacích může tazatel*ka respondentu*ku uklidnit zopakování předpisů instituce, podle kterých se studie provádí. Pokud ani to nepomůže, můžete účastníkovi*ci nabídnout plnou anonymizaci výpovědi. (Magnusson, et al., 2015)⁴⁹

Problémem také může být, že někteří*é respondenti*ky poskytují stručné odpovědi a jen zřídka spontánně rozvíjejí dané téma. Takový způsob řeči může ve výzkumníkovi*ci vyvolat pocit selhání. I když mají rozhovory s nekomunikativními účastníky*icemi jinou podobu než ostatní, neměly by být považovány za neúspěšné. Jejich příspěvky mohou být stejně bohaté a poučné jako příspěvky ostatních účastníků*ic. Úkolem výzkumníka*ce je také zaručit, aby rozhovor skončil včas. (Magnusson, et al., 2015)⁵⁰

⁴⁶ Robinson, Oliver. 2014. *Sampling in Interview-Based Qualitative Research: A Theoretical and Practical Guide*. *Qualitative Research in Psychology*. 2014. 10.1080/14780887.2013.801543

⁴⁷ Magnusson, Eva and Marecek, Jeanne. 2015. *Doing Interview-Based Qualitative Research*. Cambridge : Cambridge University Press, 2015. ISBN 978-1-107-67470-7.

⁴⁸ Ibid

⁴⁹ Ibid

⁵⁰ Ibid

3.4. Postprodukce

3.4.1. Přepis

Analýza hloubkových rozhovorů by měla probíhat přímo z přepsaného materiálu. Mělo by se pracovat s doslovným písemným přepisem, tzn. že pokud se rozhovor uskutečnil v jiném jazyce (jako tomu je v této práci), než je jazyk práce, měla by nejdříve být provedena analýza a až následně překlad rozhovorů. (Magnusson, et al., 2015)⁵¹

Přepis rozhovoru je pracný, časově náročný a velmi zdlouhavý. Pokud je to možné a nutné měl by přepis rozhovoru obsahovat jak vyjádření respondenta*ky, tak tazatele*ky. Vědci*kyně se přou, jestli by přepis pro interpretační analýzu měl být pouhou kopií mluvených slov nebo by měl být vyčerpávajícím záznamem rozhovoru, včetně významových značek, jako jsou interpunkční znaménka a označení pauz či přerušení v průběhu rozhovoru. Podle některých se jedná o vyjádření postoje respondenta a zásadně ovlivňuje „tok“ (v originále flow) či průběh rozhovoru. Někteří vědci ale tvrdí, že takový přepis napomáhá k zaujaté interpretaci. Po dokončení přepisu a přemýšlením nad výsledku je třeba poznatky syntetizovat a uspořádat do logického celku. (Magnusson, et al., 2015)⁵²

⁵¹ Magnusson, Eva and Marecek, Jeanne. 2015. *Doing Interview-Based Qualitative Research*. Cambridge : Cambridge University Press, 2015. ISBN 978-1-107-67470-7.

⁵² Ibid

4. Praktická část

Praktická část bakalářské práce se věnuje formování výzkumných otázek, hypotéz a samotné analýze rozhovorů s respondenty. První rozhovor se uskutečnil ještě před vytvořením hypotéz a tvorby teorie. Byl jím rozhovor s Mogensem Bjerregårdem, bývalým prezidentem Dánské novinářské organizace, který momentálně působí jako prezident Evropské novinářské federace. Z rozhovoru vzešlo několik poznatků o Dánském novinářském svazu do teoretické části i seznamu potenciálních respondentů*ek.

4.1. Položení výzkumných otázek a hypotéz

Členem Dánského novinářského svazu je téměř každý novinář*ka v Dánsku. Tento výzkum si dal za cíl zjistit proč. Víme také, že není příliš mnoho dalších výzkumů, které by se zabývaly touto otázkou. K začátku řešení se tedy nabízí tvorba výzkumné otázky.

Výzkumná otázka logicky vychází z tématu práce:

Jaká je motivace bývalých, současných a budoucích novinářů*ek být součástí Dánského novinářského svazu?

Výzkumná otázka je do značné míry obecná a její rozsah je velmi široký. Pro zachování jednotné představy a stanovení linie je tedy užitečné definovat výchozí hypotézy.

Z teoretické znalosti o Dánském novinářském svazu a osobních zkušenostech vyplynulo několik hypotéz:

- H1. Bude velmi těžké, možná i téměř nemožné, najít člověka, který je či plánuje být novinářem*kou a není členem*kou svazu.
- H2. Důvodem k členství v novinářském svazu je jeho skvělá funkčnost a nabídka služeb (benefitů), které poskytuje.
- H3. Přestože novinářský svaz funguje poměrně kvalitně, najdou se lidé, především mezi mladšími ročníky, kteří budou mít výhrady vůči svazu.

K zjištění hypotéz, a především odpovědi na výzkumnou otázku, vznikly tři okruhy s dílčími otázky:

- I. Členství v novinářském svazu a prvotní důvod pro vstup či nevstup
 - a. Otázka 1: Jste členem*kou Dánského novinářského svazu? Proč jste do něj ne/vstoupil*a?
 - b. Otázka 2: Jak dlouho jste členem*kou?
 - c. Otázka 3: Proč si myslíte, že většina dánských novinářů jsou členy svazu?
 - i. Tato otázka byla přidána až po rozhovoru s Asbjørnem
- II. Benefity
 - a. Otázka 1: Jaké benefity momentálně využíváte?
- III. Možné benefity
 - a. Otázka 1: Jaké benefity, jež novinářský svaz nenabízí, byste uvítal*a?
 - b. Otázka 2: Co byste na Dánském novinářském svazu změnil*a, pokud byste měl*a možnost?

4.2. Tvorba vzorků

Zásadním pro tuto práci byla již zmíněná tvorba vzorků. Při tvorbě výzkumu jsem se snažil o rovnoměrné zastoupení žen i mužů, různých věkových kategorií i typu povolání. Úspěšný jsem byl jen částečně. Původním záměrem byla reprezentace skupin alespoň jedním členem. Tečka.

Bohužel se mi nepodařilo překonat všechny obtíže a výzkum je tak velmi podreprezentovaný v počtu žen (chybí reprezentace v kategoriích studentka, akademická pracovnice a novinářka v zaměstnaneckém poměru). Na druhou stranu příliš velké zastoupení je v kategoriích novinář-zaměstnanec, byť se jednalo především o bývalé zaměstnance, a akademické pracovníky.

Z daného vzorku osob, který se postupem času rozrůstal (z původních 6 na 8), se podařilo vyzpovídat všechny účastníky a jednu účastnici.

4.3. Interpretace výpovědí

Nejprve bych, pro usnadnění čtení výsledků, rád představil respondenty a respondentku.

A. – Asbjørn – docent (na škole působí již mnoho let) a bývalý novinář, gen X

D. – Daniel – student žurnalistky, který zrovna dokončil školu, gen Z

F. – Steffen – docent a novinář na volné noze, gen Y

H. – Hans – vysoký představitel Dánského novinářského svazu, gen X

J. – Jens – šéfredaktor časopisu, gen X

M. – Mørten – bývalý šéfredaktor lokální televize v současnosti působící jako externí učitel, gen X

T. – Jens2 – docent a bývalý novinář, gen Y

U. – Sus – novinářka na volné noze a vysoká funkcionářka svazu, gen X

4.3.1. Nečlenové Dánského novinářského svazu

Poměrně snadné bylo nalézt odpověď na hypotézu číslo jedna (*H1 – Bude velmi těžké, možná i téměř nemožné, najít člověka, který je či plánuje být novinářem*kou a není členem*kou svazu.*). Ze všech oslovených potencionálních respondentů*ek pouze jeden nebyl členem Dánského novinářského svazu. Jeho rozhodnutí bylo ovlivněno částečně rychlým kariérním postupem a částečně podmíněno vlastním názorem na svaz. Bohužel o tento názor se moc nechtěl podělit. Jednalo se o respondenta Mørtena, který dříve působil v médiích na vysokých pozicích a nyní externě spolupracuje s DMJX (Dánská škola médií a žurnalistiky)

„Nechtěl jsem (se stát členem). Členem jsem byl necelý rok, než jsem byl povýšen na seniorní pozici.“⁵³

Z jeho výpovědi také můžeme vyčíst jiné specifikum Dánského novinářského svazu. Je jím zapojení, nebo spíše nezapojení, seniorních mediálních pracovníků ve svazu. Mørten nebyl jediný, kdo tuto problematiku zmínil. Zazněla i z úst šéfredaktora časopisu Jense. Oba se ale lišili v názoru na svaz. Zatímco Jens koncept svazu vyzdvihoval a byl spíše kritický k některým lidem (konkrétně bývalému prezidentovi), Mørten se o svazu odmítl vyjádřit a svými odpovědi spíše naznačoval nelibost k celé organizaci.

V Dánském novinářském svazu platí, že šéfredaktoři nemůžou být členy svazu.

„Když máte moc přijímat a propouštět lidi nemůžete být členem.“⁵⁴

Popisuje situaci funkcionář svazu Hans. Jedná se o zajímavou situaci, protože toto pravidlo neúmyslně způsobuje vyčlenění i novinářů na seniorních pozicích, což oslabuje

⁵³ Příloha 7 – Rozhovor s Mørtenem

⁵⁴ Příloha 5 – Rozhovor s Hansem

novinářský svaz jako celek. Důvody proč novináři ze seniorních pozic nejsou členy svazu popisuje Hans:

„My bychom je chtěli mít za členy, ale někteří řadoví zaměstnanci nechtějí, aby jejich šéf byl členem ve stejném svazu jako oni sami.“⁵⁵

4.3.2. Důvody k členství

Druhá hypotéza (H2 – *Důvodem k členství v novinářském svazu je jeho skvělá funkčnost a nabídka služeb (benefitů), které poskytuje.*) a výzkumná otázka se zabývala motivací ke členství v Dánském novinářském svazu. V rámci výzkumu vznikly tedy otázky, které by měly pomoci odhalit tuto motivaci.

Zatímco otázka číslo 1 a její doplňující otázka (Jste členem*kou Dánského novinářského svazu? Proč jste do něj ne/vstoupil*a?) je čistě subjektivní a odpovědi na ní respondenti a respondentka uvádí podle svého vlastních zážitků a motivace, tak otázka číslo 3 (a. Proč si myslíte, že většina dánských novinářů jsou členy svazu?) je spekulativní a má pomoci dokreslit, co si respondenti a respondentka myslí, že je všeobecnou motivací ostatních. V ideálním případě by se odpovědi na tyto otázky měly krýt. Otázka 2 je jen doplněním charakteristiky respondentů a respondentky a otázky číslo 1.

Otázka číslo 1: Jste členem*kou Dánského novinářského svazu? Proč jste do něj ne/vstoupil*a?

Odpovědi:

A. – Asbjørn – docent (na škole působí již mnoho let) a bývalý novinář, gen X:

„Vstoupil jsem do studentské pobočky novinářského svazu již během prvního semestru. Nabízelo se to, protože to bylo poměrně levné stát se studentským členem.“

D. – Daniel – student žurnalistky, který zrovna dokončil školu, gen Z

„V první řadě to bylo proto, abych získal novinářský průkaz. Ale velkou motivací mi byla i studentská sleva. Zároveň můžete získat podporu od odborů. Tu jsem vlastně ještě nevyužil.“⁵⁶

F. – Steffen – docent a novinář na volné noze, gen Y

„Myslím, že původně jsem se rozhodl vstoupit z různých důvodů. Jedním z nich bylo získat novinářský průkaz. Oficiální průkaz a jakýsi důkaz, že jste novinář, nebo alespoň, že můžete použít k prokázání toho, že pracujete jako novinář. Pro nás byl takový mytologický, dá se říct jakoby něco, co bylo busté mít.“

⁵⁵ Ibid

⁵⁶ Příloha 3 – Rozhovor s Danielem

A také vám to umožňovalo dělat řadu věcí. Například jste s ním mohli procházet přes policejní zátarasy. Ale byly tam i další různé druhy výhod. Například jste mohli získat volný vstup na různá místa, například a festivaly nebo zábavní parky nebo něco takového. Takže to byl takový spíš jakoby vedlejší efekt té karty, že jste to mohli tak nějak využít. Takže karta byla pro mě zásadním důvodem. Další důvod byl získat takový ten pocit, že patříte do nějaké skupiny, že máte nějakou profesi a že jste ve skupině, která tu profesi sdílí, a chcete tu profesi podpořit a pomáhat ji rozvíjet. To pro mě jako studenta bylo důležité. Pociť, že někam patříte a jste součástí skupiny. Také si myslím, že svaz v pozdější poslední části mého studia dělala řadu takových propagačních aktivit, které nám studentům tak nějak říkaly, co nám mohou nabídnout a které tak nějak mě inspirovaly k tomu, abych se k nim přidal. A jsem stále členem, takže jsem toho nelitoval. Jojo, myslím si, že odvádí dobrou práci v tom, že o sobě studentům říkají.“⁵⁷

H. – Hans – vysoký představitel Dánského novinářského svazu, gen X

„Beru to jako součást práce. Předtím když jsem působil v jiném svazu, tak jsem byl taky členem“⁵⁸

J. – Jens – šéfredaktor časopisu, gen X

„Mnoho důvodů. Především máte press kartu a pojištění. Ale samozřejmě také jednání s médii, o kolektivních smlouvách. To je v Dánsku velmi důležité, protože většina lidí, kteří pracují v novinářině a v médiích, jsou organizováni tak či onak. Má to nějaký společenský přínos, že se setkáváme s dalšími kolegy z jiných médií, můžete si vyměňovat nápady, a pak rozvíjet nové aspekty vaší práce.“⁵⁹

T. – Jens2 – docent a bývalý novinář, gen Y

„No, protože si myslím, že je to silná tradice, kterou v Dánsku máme. Být součástí silné organizace je důležité.“⁶⁰

U. – Sus – novinářka na volné noze a vysoká funkcionářka svazu, gen X

„Kvůli podpoře kolektivních smluv od svazu.“⁶¹

Z odpovědí můžeme vidět, že hlavními individuálními důvody jsou press karta, jejíž pozici asi nejlépe vystěhuje výpověď Steffena, a silná pozice Dánského novinářského svazu a jeho pozice vyjednávat. Původní hypotéza, že hlavních motivací je velké množství benefitů a dobré zázemí nebyla úplně přesná. Výhoda kolektivního vyjednávání smluv je přitom

⁵⁷ Příloha 4 – Rozhovor se Steffenem

⁵⁸ Příloha 5 – Rozhovor s Hansem

⁵⁹ Příloha 6 – Rozhovor s Jensem

⁶⁰ Příloha 8 – Rozhovor s Jenssem2

⁶¹ Příloha 9 – Rozhovor se Sus

logickým důvodem, proč být součástí novinářského svazu. Na první pohled ale není tak viditelná. Přesto je velmi zřejmá i z rozhovoru s profesorem Albækem, autorem studie o dánských novinářích*kách:

„Dříve svaz byl mimořádně dobrý ve vyjednávání o platech a pracovních podmínkách. Novináři měli v Dánsku opravdu hodně vysoké platy ve srovnání s jinými skupinami, které mají stejnou úroveň vzdělání. Takže když se vrátíte o 15, 20 let zpátky byl svaz velmi, velmi dobrý ve vyjednávání. Na průměrné úrovni si novináři vydělávali ve srovnání s jinými skupinami o hodně více peněz. Měli plat na úrovni vysoce kvalifikovaných akademiků.“⁶²

Otázka 3: Proč si myslíte, že většina dánských novinářů jsou členy svazu?

D. – Daniel – student žurnalistiky, který zrovna dokončil školu, gen Z

„Jedná se o dánskou tradici. Mzda se vyjednává prostřednictvím těchto svazů, proto je důležité, abychom všichni byli členy. Získají tím velký mandát ke vyjednávání všech mezd a kolektivních smluv.“⁶³

F. – Steffen – docent a novinář na volné noze, ve středních letech, gen Y

„Myslím si, že odvedli dobrou práci při jakési propagaci a budování značky. A také z hlediska toho, že mají poměrně velkou sílu, pokud jde o vyjednávání s mediálními domy, pokud jde o kolektivní smlouvy a jakési odměny, které můžete dostat jako freelancer atd. Myslím, že, že udělali poměrně hodně, možná, zejména pro lidi, kteří pracují na stálých pozicích, a pak méně pro lidi, kteří pracují jako freelanceři.“⁶⁴

H. – Hans – vysoký představitel Dánského novinářského svazu, gen X

„Dnes je nás tedy 18 000, z toho zhruba polovina jsou novináři. A oni jsou členi, tedy alespoň doufám, protože si myslí, že svaz jim poskytuje dobré služby za peníze, a protože jsou součástí zajímavé komunity.“⁶⁵

J. – Jens – šéfredaktor časopisu, gen X

„Myslím, že je to kvůli výhodám, protože máte všechno, co potřebujete.“⁶⁶

M. – Mørtten – bývalý šéfredaktor lokální televize, externí učitel, gen X

„Je to dánská tradice – v kombinaci s implicitním tlakem kolegů a svazu.“⁶⁷

⁶² Příloha 1 – Rozhovor s profesorem Albækem

⁶³ Příloha 3 – Rozhovor s Danielem

⁶⁴ Příloha 4 – Rozhovor se Steffenem

⁶⁵ Příloha 5 – Rozhovor s Hansem

⁶⁶ Příloha 6 – Rozhovor s Jensem

⁶⁷ Příloha 7 – Rozhovor s Mørttenem

T. – Jens2 – docent a bývalý novinář, gen Y

„Hmm. Nevím. Pro mě jde především o podporu zaměstnanců. Myslím si, že pro spoustu novinářů je motivací záchranná síť uvnitř, která jim zajišťuje, že neztratí práci a stanou se nezaměstnanými.“⁶⁸

U. – Sus – novinářka na volné noze a vysoká funkcionářka svazu, gen X

„Máme dobré renomé a zkušenosti. Lidé to vidí a jdou k nám do svazu. Velké plus pro všechny lidi, kteří se již blíží k důchodovému věku, je také pojištění.“⁶⁹

Kromě kolektivního vyjednávání se zde objevuje především pojištění a argument tradicí. Mørten zmiňuje tradici v negativní konotaci s talkem. Jeho odpověď posloužila jako motivace pro doptání otázek ohledně tlaku od členů organizace na nečleny. Zatímco Asbjørn a Hans takové chování vyvrací:

„Rozhodně bych svému kolegovi nevyčítal, že není člen svazu. Navíc když svaz vyjedná nějaký benefit (v kolektivní smlouvě), tak se to týká i nečlenů. Takže můžete být nečlenem a prostě si jen čerpat benefity. Považuji to za správné a určitě by nebylo dobré, kdyby mu benefity vedení upíralo jen kvůli tomu, že není členem svazu. Ale určitě bych mu doporučil, aby se členem svazu stal.“⁷⁰

„Vlastně znám jen pár novinářů, kteří nejsou členy. Například ve vysílání, ve zvukovém celostátním vysílání DR je asi 1000 zaměstnanců a jen tak 20 až 25 nejsou členi svazu. Nicméně pokud mají politické, ekonomické, náboženské, jakékoliv důvody, nechtějí být členy, tak je to naprosto v pořádku. Pokud je to v tom měřítku, tak si myslím, že to nedělá žádné problémy“⁷¹

Steffen připouští, že je to možné:

„Asi trochu záleží na tom, kde pracují. Víím, že na některých pracovištích, možná zejména na tradičních mediálních pracovištích, celostátní noviny nebo celostátní televize, si myslím, že existuje určitý tlak na to, aby se stali členy svazu. Ale myslím si, že u novějších mediálních společností, digitálních startupů a podobně, kde nemají moc velkou tradici v tom, aby se stali členy odborů, nebo aby měli pracovníky, kteří jsou členy odborů, ten tlak není.“⁷²

⁶⁸ Příloha 8 – Rozhovor s Jensem2

⁶⁹ Příloha 9 – Rozhovor se Sus

⁷⁰ Příloha 2 – Rozhovor s Asbjørnem

⁷¹ Příloha 5 – Rozhovor s Hansem

⁷² Příloha 4 – Rozhovor se Steffenem

Motivace novinářů*ek se dotýká i okruh II a otázka: „Jaké benefity momentálně využíváte?“ Překvapivě téměř všichni respondenti reagovali zaraženě a stěží hledali výhody, které jim přináší členství. Nejlépe to ilustruje odpověď Daniela a Jensa²:

A. – Asbjørn – docent (na škole působí již mnoho let) a bývalý novinář, gen X

„Ob rok pořádají velkou konferenci, odbornou konferenci. Trvá dva dny a pořádají všelijaké festivaly a setkání s mediálními špičkami. Říkají tomu dánský mediální festival. Je to velmi dobré a já, díky svému členství, se tam dostanu za levné peníze. Můžu navštívit všechny druhy kvalitních seminářů, dobrých sezení a setkat se s přáteli a kolegy novináři z celé země. To mi přijde jako hodně dobrá iniciativa svazu. Navíc tam dělají hodně práce na obhajobu svobody médií, svobody slova, autorských práv, všech těch věcí souvisejících s médií navrch. Kromě toho také odvádí práci na mezinárodním poli na podporu novinářů a práv médií a svobody slova v jiných zemích. To je myslím taky velmi důležitá práce, ale myslím si, že by ji mohli dělat mnohem, mnohem lépe. Nemyslím si, že svaz je v tomto ohledu tak silným hlasem jako býval. Ale stejně jsem vděčný, že to dělají, protože jsou jedni z mála, kdo se tomuto věnuje. Je to jeden z nejdražších odborů v Dánsku. Ale já to platím rád. Členství i pojištění, které mi slouží v případě, že bych se dostal do problémů. Navíc mají dobré právníky.“⁷³

D. – Daniel – student žurnalistky, který zrovna dokončil školu, gen Z

„Ano, ale zatím jsem toho moc nevyužil. Dávají nám press kartu. To je skvělá možnost a je důležité ji mít. Potom tu ještě je pojištění (pojistka v případě nezaměstnanosti). Ale to jsem ještě neměl možnost využít. Alespoň tedy ne na profesionální úrovni.“⁷⁴

F. – Steffen – docent a novinář na volné noze, gen Y

„Když jsem byl novinář, používal jsem výhody, které měly většinou něco společného s právními výhodami. Například s otázkami autorských práv. Několikrát se mi stalo, že různé druhy médií porušily některá autorská práva. Svaz mi pomohl získat nějakou platbu za toto porušení autorských práv.

Jako učitel, myslím si, že je to takový to je trochu obskurnější, nemyslím si, že bych čerpal konkrétně výhody, jako učitel, je to spíš způsob, jak zůstat v kontaktu s tou branží. A jelikož učím a dělám na škole, která je velmi propojená s průmyslem jako takovým, pořád má smysl tak trochu k tomu průmyslu patřit. I když

⁷³ Příloha 2 – Rozhovor s Asbjørnem

⁷⁴ Příloha 3 – Rozhovor s Danielem

*jsem primárně učitel a novinář až na druhém místě. Ten pocit sounáležitosti s průmyslem, i když v něm moc nepracuji, je ale pro mě stále důležitý.*⁷⁵

H. – Hans – vysoký představitel Dánského novinářského svazu, gen X

*„Využívám jen některé z nich – semináře a tak dále, ale často jsem na seminářích sám přednášející. Ale jinak mnoho výhod ve svazu nevyužívám. Snad proto, že jsem jedním z benefitů sám.“*⁷⁶

J. – Jens – šéfredaktor časopisu, gen X

*„Máte společenskou smlouvu se svými kolegy. Můžete rozvíjet, a také je to dobré pro navazování kontaktů, když chcete změnit práci. Není v pořádku, abychom byli celý život ve stejné práci. Takže je to taky dobrá možnost. A pak je tu festival s mnoha zajímavými lidmi z celého světa. Rád tam přijdu nabrat zkušenosti a popovídat. A máme také mnoho speciálních specializovaných v různých v různých skupinách. Například, pokud vás konkrétně zajímá nějaká část sociálních médií atp. Dánská novinářská federace už mnoho let velmi chytře snaží vytvářet dobré podmínky pro lidi, nejen pro novináře, ale pro pracovníky médií obecně.“*⁷⁷

T. – Jens2 – docent a bývalý novinář, gen Y

*„Odebírám Journalisten (časopis svazu), vlastně to není benefit, to můžu i bez členství. Ale jsou tam i nějaké výhody v rámci pojištění. Mám slevy, které můžu získat, když jsem členem. A v neposlední řadě jsou tu semináře a konference“*⁷⁸

U. – Sus – novinářka na volné noze a vysoká funkcionářka svazu, gen X

*„To je docela legrační. Musím se přiznat, že já jich opravdu tolik nevyužívám. Protože jsem zvolena ve výboru svazu, tak jich znám hodně, ale opravdu jich nepoužívám tolik. Používám tarify a ceníky, abych věděla, za kolik stojí různý druh práce. To je pro mě velmi důležité. Pak hodně řeším kolektivní smlouvy pro freelancery. A ano, pomoc právníků. O těchto dvou vím mnoha členů skupiny freelancerů, že jsou pro ně nejdůležitější.“*⁷⁹

Lehce překvapivé jsou odpovědi Sus a Hanse, kteří přestože jsou se svazem velmi spjatí, nedopřávají si příliš mnoho výhod. Přesto je to logické. Více starají o výhody ostatních, protože je to náplň jejich práce.

⁷⁵ Příloha 4 – Rozhovor se Steffenem

⁷⁶ Příloha 5 – Rozhovor s Hansem

⁷⁷ Příloha 6 – Rozhovor s Jensem

⁷⁸ Příloha 8 – Rozhovor s Jensem2

⁷⁹ Příloha 9 – Rozhovor se Sus

Odpovědi ostatních jsou velmi rozdílné. Jens2 a Daniel moc výhod neznají a nepoužívají. Na druhou stranu „staří matadoři“ Asbjørn a Jens se ve výhodách poměrně dobře vyznají, a přestože to není jejich prvotní motivace k členství v Dánském svazu novinářů, tak si jich plně dopřávají velké množství. Steffen naprosto věcně popisuje, že většina výhod je situována především na novináře. Působí s tím smířeně a neočekává přílišnou kvalitu pro něj (jako učitele) osobně.

4.3.3. Zlepšení

Poslední hypotéza (H3 – *Přestože novinářský svaz funguje poměrně kvalitně, najdou se lidé, především mezi mladšími ročníky, kteří budou mít výhrady vůči svazu.*) byla přejata ze zkušeností s českým novinářským svazem (Syndikát novinářů ČR). Domníval jsem se, že i kdyby svaz fungoval velmi dobře, tak prostor na zlepšení, bude motivovat některé členy, především mladé, ke konstruktivní kritice a novým nápadům, jak svaz vylepšit.

Proto byl vytvořen okruh otázek III s dvěma otázkami:

Otázka 1: Jaké benefity, jež novinářský svaz nenabízí, byste uvítal*a?

Otázka 2: Co byste na Dánském novinářském svazu změnil*a, pokud byste měl*a možnost?

Odpovědi na tyto otázky byly vesměs homogenní (nezařadil jsem odpovědi Sus a Hanse, jelikož se jedná o členy svazu a předpokládám, že vůči němu jsou méně kritičtí):

A. – Asbjørn – docent (na škole působí již mnoho let) a bývalý novinář, gen X

„Neřekl bych, myslím si, že svaz poskytuje více než dost. Možná naopak by měl některé služby omezit.“⁸⁰

„Myslím, že mají příliš, příliš drahé návyky. Svaz by se podle mého názoru dal klidně provozovat třeba s polovičním členským příspěvkem.“⁸¹

D. – Daniel – student žurnalistky, který zrovna dokončil školu, gen Z

„Asi ne. Nemám žádné přání. Myslím si, že odvádí velmi dobrou práci.“⁸²

⁸⁰ Příloha 2 – Rozhovor s Asbjørnem

⁸¹ Ibid

⁸² Příloha 3 – Rozhovor s Danielem

„Nevím. Vlastně si myslím, že odvádějí dobrou práci. Mají spoustu kurzů, které můžeš absolvovat zdarma. Ano, myslím si, že to dělají docela dobře. Víím, že teď je nepotřebuju, i když jsem členem, ale jsem si jist, že v budoucnu se to změní.“⁸³

F. – Steffen – docent a novinář na volné noze, gen Y

„Dobrá otázka. Asi ne, myslím, že odbory vlastně nabízejí spoustu různých možností pro novináře. A to dává smysl, protože je to odborový svaz pro novináře, a ne pro profesory žurnalistiky. Takže víím, že někteří moji kolegové, profesoři jsou členy jiných svazů, které jsou spíše svazy profesorů. Takže si myslím, že důvod, proč jsem členem tohoto novinářského svazu, je pravděpodobně dán mou novinářskou minulostí. Ale ne, nechybí mi nic.“⁸⁴

„To je dobrá otázka. Kdyby mohli nějak podpořit provázanost mezi mediálními společnostmi a vzdělávacím sektorem. Není to něco, co by mi úplně chybělo ze strany svazu, ale bylo by to podle mě dobré. Již máme i nějakou spolupráci se svazem, například svaz také podporuje DMJX finančně s některými výzkumnými projekty, ale mohlo by se to rozšířit.“⁸⁵

J. – Jens – šéfredaktor časopisu, gen X

„Asi mě nic nenapadá.“⁸⁶

T. – Jens2 – docent a bývalý novinář, gen Y

„Hm, dobrá otázka. Já vlastně nevím. Myslím si, že dostáváme dost. Nic mě nenapadá“⁸⁷

„Myslím si, že svaz odvádí dobrou práci. Možná bych se věnoval více pomoci freelancerům.“⁸⁸

Celkové odpovědi jsou vůči svazu velmi nekritické (snad až na výjimku Asbjørna) a nápadů na zlepšení tak mohutné organizace, jakou Dánský novinářský svaz je, se nachází pouze malé množství.

4.4. Reflexe rozhorů

Ne s každým účastníkem se mi během hloubkových rozhovorů podařilo navázat plynulou a smysluplnou komunikaci. Zvláště frustrující byl v tomhle ohledu rozhovor s Danilem. Metodologie sice hovoří jasně o tom, že nemusí jít nutně o špatný rozhovor

⁸³ Příloha 3 – Rozhovor s Danilem

⁸⁴ Příloha 4 – Rozhovor se Steffenem

⁸⁵ Ibid

⁸⁶ Příloha 6 – Rozhovor s Jensem

⁸⁷ Příloha 8 – Rozhovor s Jensem2

⁸⁸ Ibid

(zpětně si myslím, že mít více studentů odpovídající jako Daniel by bylo velmi zajímavé pro výzkum), přesto jsem se nemohl ubránit pocitu selhání.

Velký rozdíl byl také v rozhovorech tváří v tvář a on-line. Zatímco osobní setkání byly vřelá a plná informací, setkání on-line byla poněkud odměřená. Skvělým příkladem byl v tomto ohledu Asbjørn, který poskytl mnoho informací nad rámec zkoumané problematiky. Od síly svazu až po sdílení smluv mezi novináři.

5. Závěr

Cílem této bakalářské práce bylo připravit a provést hloubkové rozhovory s bývalými, současnými a budoucími novináři*kami ohledně motivace jejich a jejich kolegů*yň k členství v Dánském novinářském svazu.

První část popisuje stručné dějiny dánské žurnalistiky. Dále se věnuje porovnání moderního západního novináře a dánského novináře za pomoci výzkumu *The Global Journalist* (1998 a 2012). Ke konci první části se nachází stručný popis novinářských svazů pomocí příručky Mezinárodního novinářského svazu.

Druhá část přináší teoretické rámce metodologie kvalitativního rozboru pomocí hloubkových rozhovorů. Zde se práce věnuje přesnému popisu metody a postupů, které musí výzkumní*ce zvolit.

Hlavním cílem praktické části bylo vytvořit prostředí a následně provést hloubkové rozhovory s vybranými respondenty*ky. Zásadním přínosem této práce poté byla post-produkční úprava, kdy rozhovory přepsány, analyzovány a přeloženy.

Výsledkem výzkumu jsou zjištění, jaké benefity a osobní pohnutky motivují novináře ke vstupu do Dánského novinářského svazu. Rozšířením tohoto výzkumu by mohlo být kvalitní dotazování navazující na výstupy z této práce. Taková akademická práce by pak sloužila jako ověření či vyvrácení výsledků této práce.

Během výzkumu jsem se snažil několikrát vyrovnat zastoupení mužů a žen, ale vždy jsem byl odmítnut s tím, že daná osoba se domnívala, že „nesplňuje kritéria výzkumu“. Bohužel ani přes ujištění, že každý bývalý, současný nebo budoucí novinář*ka v Dánsku splňuje kritéria, se mi nepodařilo dané osoby (2 studentky, 1 novinářka a 1 akademická pracovnice) přesvědčit. Nedostatečné zastoupení žen shledávám jako velký nedostatek výzkumu. Obzvláště proto, že novinářská profese v Dánsku je poměrně genderově vyrovnaná.

Dalším nedostatkem a možným rozšířením výzkumu jsou samotné rozhovory a jejich následná analýza. Tato část by měla být více obsáhlá. Jedná se o neduh způsobený nedostatkem mých zkušeností v oblasti kvalitativních výzkumů. Zajisté by bylo dobré, kdyby byla možnost provést rozhovory vícekrát a měnit otázky na základě nasbíraných informací.

6. Summary

The aim of this bachelor thesis was to prepare and conduct in-depth interviews with former, current, and future female journalists* regarding their and their colleagues* motivations for joining the Danish Journalists' Association.

The first part describes a brief history of Danish journalism. It then compares the modern Western journalist and the Danish journalist using research from *The Global Journalist* (1998 and 2012). Towards the end of the first part, there is a brief description of journalists' unions using the International Federation of Journalists' handbook.

The second part presents the theoretical framework of the qualitative analysis methodology using in-depth interviews. Here, the thesis focuses on a precise description of the method and procedures that the research*er must choose.

The main objective of the practical part was to create the setting and then conduct in-depth interviews with the selected respondents. A major contribution of this thesis was then the post-production editing, where the interviews were transcribed, analysed, and translated.

As a result of the research, the benefits and personal motives that motivate journalists to join the Danish Journalists' Association were identified. An extension of this research could be a qualitative interviewing following up on the outputs of this thesis. Such academic work would then serve as a verification or refutation of the results of this thesis.

During the research, I tried several times to balance the representation of men and women but was always rejected on the grounds that the person in question did not "meet the research criteria". Unfortunately, despite assurances that every former, current, or future female journalist in Denmark meets the criteria, I was unable to convince the persons in question (2 female students, 1 female journalist and 1 female academic). I find the under-representation of women to be a major shortcoming of the research. Especially because the journalism profession in Denmark is relatively gender balanced.

Another shortcoming and possible extension of the research is the interviews themselves and their subsequent analysis. This part should be more comprehensive. This is a malaise caused by my lack of experience in qualitative research. Certainly, it would be good

if there was an opportunity to conduct the interviews more than once and change the questions based on the information gathered.

7. Bibliografie

Danish newspapers: Structure and developments. **Søllinge, Jette Drachman. 1999.** 1, Gothenburg : Nordicom, University of Gothenburg, 1999, Vol. 20.

IFJ. 2005. Let's Organise. *A union handbook for journalists.* Brussels : International Press Centre, 2005.

Johnstone, John, Slawski, Edward and Bowman, William. 1976. *The News People: A Sociological Portrait of American Journalists and Their Work.* Chicago : University of Illinois Press, 1976. 978-0252003103.

Le Cam, Florence. 2020. *Journalistic Organizations: Arenas for Professional and Symbolic Struggles.* s.l. : Oxford University Press, 2020.
<https://doi.org/10.1093/acrefore/9780190228613.013.831>.

Magnusson, Eva and Marecek, Jeanne. 2015. *Doing Interview-Based Qualitative Research.* Cambridge : Cambridge University Press, 2015. ISBN 978-1-107-67470-7.

Mason, Jennifer. 2018. *Qualitative Researching.* Manchester : SAGE Publishing, 2018. ISBN 978-1-4739-1217-5.

Skovsgaard, Morten, et al. 2012. *Media Professionals or Organizational Marionettes? Professional Values and Constraints of Danish Journalists.* Odense : Routledge, 2012. 978-0-203-14867-9.

Weaver, David H. and Willnat, Lars. 2012. *The Global Journalist in the 21st Century.* New York : Routledge, 2012. 9780415885768.

West, Sonja. 2014. *Press Exceptionalism.* Cambridge (MA) : the Harvard Law Review Association, 2014.

8. Seznam online zdrojů

Statistics. <https://www.dst.dk/>. *Statistics Denmark*. [Online] [Citace: 1. 6 2022.]
<https://www.dst.dk/en/Statistik/emner/borgere/befolkning/indvandrere-og-efterkommere>.

Journalistforbund, Dansk. <https://journalistforbundet.dk/>. [Online]
<https://journalistforbundet.dk/dj-english#:~:text=The%20Danish%20Union%20of%20Journalists%2C%20founded%20in%201961%2C%20is%20a,in%20journalism%2C%20media%20and%20communications..>

Robinson, Oliver. 2014. *Sampling in Interview-Based Qualitative Research: A Theoretical and Practical Guide. Qualitative Research in Psychology*. 2014. 10.1080/14780887.2013.801543

Francis, Jill. 2010. *What is an adequate sample size? Operationalising data saturation for theory-based interview studies*. 2010. <https://doi.org/10.1080/08870440903194015>.

9. Přílohy

9.1. Příloha 1 – Rozhovor s profesorem Albækem

S: Jak tedy vypadá dánský novinář?

E: Těžká otázka. Drtivá většina dánských novinářů studovali na novinářské škole. Ale není ten titul novinář není chráněný. A také novinářský svaz nevyžaduje, aby lidé měli novinářské vzdělání. Takže máte řadu lidí, kteří mají jiný typ vzdělání, ale kteří pak pracovali jako novináři, a kteří se vlastně mohou stát členy novinářského svazu. Na druhou stranu stále platí, že většina dánských novinářů má vysokoškolské vzdělání.

S: Vidíte nějaký rozdíl mezi starší generací novinářů a mladší generací?

E: Myslím si, že není takový rozdíl v pohledu na profesi, nebo na to, co chtějí dělat. Ale je tu jasný rozdíl v tom smyslu, že mladší novináři už když jsou na žurnalistické škole, byli vyškoleni pro práci na různých platformách. Takže dřív jste byli mnohem víc specializovaní. Když jste psali do novin, tak jste jenom psali. Když dnes píšete do dánských noviny, tak se po vás chce, abyste například dělali i videa. Hranice mezi různými specializacemi v žurnalistice, pokud jde o platformy, se zmenšily. Pro mladší novináře, je to docela to přirozená věc, oproti tomu pro řadu starších novinářů bylo mnohem obtížnější přejít od jedné platformy k možnosti publikovat na více platformách.

S: Mluvil jste o tom, že téměř každý novinář je součástí Unie. Jaké jsou důvody této situace?

E: Myslím si, že press karta je velmi dobrý důvod. Také vyjednává kolektivních smluv samozřejmě. Protože kdybyste neměli novinářský průkaz, nedostanete se na akce, nemůžete být akreditováni. Takže je tu velmi silná motivace pro to, aby se lidé stali členy svazu, a tou je novinářský průkaz.

S: Jaká je situace se vzděláním v novinářů v Dánsku?

E: Vysoká škola žurnalistiky byla v Dánsku mimo univerzitní systém a byla to spíše odborná příprava. Takže tam bylo velmi málo či téměř žádný výzkum v žurnalistice. Proto se v roce 1998 rozhodlo o založení dvou nových programu žurnalistiky na dvou univerzitách. V Dánsku chyběli novináři-výzkumníci. Byli výzkumníci v oblasti médií, kteří se zabývali médii z hlediska sociálních věd a politologie, ale většinou jich bylo velmi málo. Rozhodli se tedy, že takhle změni situaci, ale nemohli najít žádné novináře, kteří by disponovali akademickými znalostmi. Proto jsem byl přijat na univerzitu, abych zde vybudoval výzkumné prostředí pro studium žurnalistiky.

S: Jaká je DMJX?

E: Je to také univerzitní systém. Mají nějaký výzkum, ale je to velmi málo. Nemají profesory, postgraduální studenty, nemají doktorandy. A bylo to opravdu zajímavé, protože množství zaměstnanců ve všech, kteří se chtěli stát součástí Aarhuské University, ale předsedkyně školy žurnalistiky nechtěla, aby byli ovlivněni. Obávali se, že když se tito akademicky vzdělaní novináři dovzdělají, oddálí se od běžné populace. Nebudou již psát pro obyčejné lidi. Takže je tam pár zaměstnanců, kteří chtějí a dělají akademický výzkum, ale mají problém to rozšířit, protože jim chybí zázemí a podpora.

S: V čem tkví úspěch svazu?

E: Dříve svaz byl mimořádně dobrý ve vyjednávání o platech a pracovních podmínkách. Novináři měli v Dánsku opravdu hodně vysoké platy ve srovnání s jinými skupinami, které mají stejnou úroveň vzdělání. Takže když se vrátíte o 15, 20 let zpátky byl svaz velmi, velmi dobrý ve vyjednávání. Na průměrné úrovni si novináři vydělávali ve srovnání s jinými skupinami o hodně více peněz. Měli plat na úrovni vysoce kvalifikovaných akademiků. Ale to se kvůli mediálnímu trhu změnilo. Dnes máte hodně novinářů, kteří nemají stálou smlouvu.

S: A myslíte si, že svaz v posledních letech získává silnější nebo méně silný hlas?

E Stále má velmi silný hlas, ale myslím si, že to mají, mají velmi složité. Práce novinářů se poměrně rychle mění. Dřív jeden ze způsobů, jak jste si zajišťovali vysoké platy, bylo říkat, že to je specializované povolání a jako takové potřebuje další příjmy. Ale teď, protože se všechno stává tekutějším, je obtížnější takovou argumentaci použít.

9.2. Příloha 2 – Rozhovor s Asbjørnem

S: Jaké je Vaše povolání?

A: Jsem docentem na Dánské škole médií a žurnalistiky.

S: A jaké bylo Vaše povolání předtím?

A: Na škole jsem jako zaměstnanec na plný úvazek už nějakých 18 let. Začínal jsem jako zaměstnancem na částečný úvazek. Předtím jsem byl novinář na volné noze, a ještě předtím jsem byl kmenovým reportérem pro noviny.

S: Jste členem novinářského svazu?

A: Ano

S: Jak dlouho a proč jste do svazu vstoupil?

A: Začal jsem být členem již při studiu na škole. V té době se to jmenovalo Dánská škola žurnalistiky. A vstoupil jsem do studentské pobočky novinářského svazu již během prvního semestru. Nabízelo se to, protože to bylo poměrně levné stát se studentským členem.

S: Jaké jsou Vaše zkušenosti se svazem?

A: Jsem docela biased (zaujatý), ale svůj bias znám, a to je pro mě důležité. Pracoval jsem jako předseda lokálního pobočky svazu tady na škole. Bylo nás něco kolem 40 zaměstnanců. Bylo to ještě v době, kdy jsme byli čistě žurnalistická škola. Tehdy měl svaz velmi silnou pozici, obzvláště ve vyjednávání kolektivních smluv. Nyní už je to jiné, škola již není jen žurnalistická, máme tu mediální pracovníky, grafiky, specialisty na marketing apod. Tehdy ale učitelé byli především novináři a mojí prací bylo udržovat dobré vztahy mezi nimi, ředitelem školy a svazem. Dneska je již trochu jinak, svaz má jasněji vymezenou agendu a také jsou pravidla dané státem.

S: Můžete dát nějaký příklad z praxe?

A: Před rokem a půl došlo tady ve škole k velkým škrtům. Chtěli zbavit zaměstnanců. Svaz tedy společně vyjednával s vedením, aby se spravedlivým způsobem provedlo snižování rozpočtu. Nakonec to skončilo tak, že to bylo dobrovolné. Kdo chtěl, tak mohl dát výpověď a dostal za to odstupné. V tomhle jsou velmi silní a profesionální.

S: Jaké benefity využíváte?

A: Ob rok pořádají velkou konferenci, odbornou konferenci. Trvá dva dny a pořádají všelijaké festivaly a setkání s mediálními špičkami. Říkají tomu dánský mediální festival. Je to velmi dobré a já, díky svému členství, se tam dostanu za levné peníze. Můžu navštívit všechny druhy kvalitních seminářů, dobrých sezení a setkat se s přáteli a kolegy novináři z celé země. To mi přijde jako hodně dobrá iniciativa svazu. Navíc tam dělají hodně práce na obhajobu svobody médií, svobody slova,

autorských práv, všech těch věcí souvisejících s médii navrch. Kromě toho také odvádí práci na mezinárodním poli na podporu novinářů a práv médií a svobody slova v jiných zemích. To je myslím taky velmi důležitá práce, ale myslím si, že by ji mohli dělat mnohem, mnohem lépe. Nemyslím si, že svaz je v tomto ohledu tak silným hlasem jako býval. Ale stejně jsem vděčný, že to dělají, protože jsou jedni z mála, kdo se tomuto věnuje. Je to jeden z nejdražších odborů v Dánsku. Ale já to platím rád. Členství i pojištění, které mi slouží v případě, že bych se dostal do problémů. Navíc mají dobré právníky.

S: Považujete tedy svaz za slabší, než býval?

A: Ano, ano, naprosto.

S: Jaké jsou hlavní výhody, které využíváte nebo které Vám svaz jako učitel nabízí?

A: Za hlavní výhodou považuji kolektivní smlouvu. Nevím, jak je to v České republice, nebo jak to bývalo v Československu, ale odbory v Dánsku a v severských zemích jsou oddělené od státu. Některé z nich byly či jsou velmi úzce propojeny se sociálními demokraty, což není případ novinářské unie. Jsou tedy levicové, ale v žádném případě nejsou propojeny se státem, takže svaz může být velmi nezávislý, i proto má silnou pozici. A díky ní mi může zajistit dobré podmínky, pracovní standardy nebo také se ujistí, že moji kolegové nebudou podhodnoceni.

S: Využíváte některé další služby, které poskytuje svaz?

A: Ne, ne, neřekl bych. Čas od času chodím třeba na některý seminář nebo něco takového. Kdysi, když jsem pracoval ještě jako novinář, jsem měl problém s autorskými právy. Jiné médium převzalo můj materiál. Nechal jsem to na svazu, mají na to specializované právníky, a ten to vyřešil. To mi taky přijde dobré.

S: Doporučil byste svým studentům, aby vstoupili do svazu?

A: Ano, vždy. Vždy jim budu říkat, aby tak učinili. Samozřejmě může nastat situace, kdy někdo ze svazu udělá nebo řekne něco, co je tak mimo mísu, mimo hranice, že byste nejradyji zrušili své členství. A je mnoho věcí, se kterými nesouhlasím. A bezesporu je to strašně předražené. Ale stejně zůstává členem a vždycky bych doporučil svým studentům, aby byli členy, protože věřím spolupráci. Věřím ve spolupráci, spíš než ve snahu získat jen svůj vlastní malý prospěch.

S: Myslíte si, že je tlak na lidi, aby se stali členy svazu?

A: Rozhodně bych svému kolegovi nevyčítal, že není člen svazu. Navíc když svaz vyjednává nějaký benefit (v kolektivní smlouvě), tak se to týká i nečlenů. Takže můžete být nečlenem a prostě si jen čerpat benefity. Považuji to za správné a určitě by nebylo dobré, kdyby mu benefity vedení upíralo jen kvůli tomu, že není členem svazu. Ale určitě bych mu doporučil, aby se členem svazu stal.

S: Takže pokud vyjednává smlouvy se školou, tak je to veřejná nebo jenom ty dvě strany vědí, detaily té smlouvy?

A: My máme dohodu uvnitř novinářského svazu, že si sdílíme informace o našich smlouvách. A to je velmi silný způsob pro kolektivní jednání. Je to dobré, protože jediná, kdo těží z utajených smluv, je vedení. Takže zveřejňování nebo, nebo sdílení informací o tom je to velmi silná zbraň svazu.

S: Jsou nějaké výhody, které vám ve svazu chybí?

A: Neřekl bych, myslím si, že svaz poskytuje více než dost. Možná naopak by měl některé služby omezit.

S: Změnil byste něco na svazu?

A: Myslím, že mají příliš, příliš drahé návyky. Svaz by se podle mého názoru dal klidně provozovat třeba s polovičním členským příspěvkem. Největší výzvou pro svaz teď je, jak se vypořádat s novináři pracující na volné noze, a to platí na národní i mezinárodní úrovni. To je teď asi největší výzva, před kterou svaz stojí. I tihle novináři by měli mít benefity stejné jako mám já jako zaměstnanec.

9.3. Příloha 3 – Rozhovor s Danielem

S: Jaké je tvoje zaměstnání?

D: Zatím jsem pořád student, ale za týden jdu na stáž. Na rok a půl. (v Dánsku studenti žurnalistiky absolvují šest semestrů a pak rok a půl trvající stáž, která jim slouží jako vyvrcholení jejich studia).

S: A kam míříš?

D: Budu v printu. Jsem domluven, že půjdu do Berlingske v Kodani (jedny z největších dánských novin).

S: Jsi součástí novinářského svazu?

D: Ano.

S: A proč? Proč ses pro členství rozhodl?

D: V první řadě to bylo proto, abych získal novinářský průkaz. Ale velkou motivací mi byla i studentská sleva. Zároveň můžete získat podporu od odborů. Tu jsem vlastně ještě nevyužil.

S: Využíváš ještě některé další výhody v novinářském svazu?

D: Ano, ale zatím jsem toho moc nevyužil. Dávají nám press kartu. To je skvělá možnost a je důležité ji mít. Potom tu ještě je pojištění (pojistka v případě nezaměstnanosti). Ale to jsem ještě neměl možnost využít. Alespoň tedy ne na profesionální úrovni.

S: Dobře. Jsou nějaké výhody, které svaz neposkytuje a ty bys chtěl, aby poskytoval?

D: Asi ne. Nemám žádné přání. Myslím si, že odvádí velmi dobrou práci.

S: Co se ti tedy na nich líbí?

D: Přiznám se, že to úplně nevím. Nebyl jsem s nimi nebyl moc v kontaktu. Docela oceňuji slevy pro studenty. A slyšel jsem od lidí, že jejich pomoc, když ji člověk potřebuje, je rychlá a profesionální. To je fajn. Jsem členem, ale zatím jsem toho moc nevyužil.

S: Máš zpětnou vazbu od spolužáků ohledně svazu?

D: Ano, ale všichni jsme ve stejné situaci. Teď jdeme na stáž, takže to začíná být relevantní. Předtím, při našem studiu, to nebylo tak důležité.

S: Je něco, co bys změnil v novinářském svazu?

D: Nevím. Vlastně si myslím, že odvádějí dobrou práci. Mají spoustu kurzů, které můžeš absolvovat zdarma. Ano, myslím si, že to dělají docela dobře. Vím, že teď je nepotřebuju, i když jsem členem, ale jsem si jist, že v budoucnu se to změní.

S: Většina novinářů v Dánsku jsou součástí svazu. Jaké jsou podle tebe důvody proč tomu tak je?

D: Jedná se o dánskou tradici. Mzda se vyjednává prostřednictvím těchto svazů, proto je důležité, abychom všichni byli členy. Získají tím velký mandát k vyjednávání všech mezd a kolektivních smluv.

S: Takže plánuješ zůstat členem? I po zvednutí členství na plnou cenu?

D: Ano, určitě.

9.4. Příloha 4 – Rozhovor se Steffenem

S: Jaké je vaše povolání?

F: Jsem docentem na Dánské škole médií a žurnalistiky.

S: A vaše působení předtím?

F: Pracoval jsem jako novinář na volné noze asi 12 až 14 let, což vedle své pozice na škole stále občas dělám.

S: Kde jste studoval?

F: Mám bakalářský titul, který byl kombinací Aarhuské univerzity a Kodaňské univerzity. Poté jsem si udělala magisterský titul a nakonec doktorát, který jsem absolvoval na Kodaňské univerzitě. Takže to byla kombinace různých univerzit.

S: Jste členem Dánského novinářského svazu?

F: Ano.

S: Jak dlouho?

F: Asi od té doby, kdy jsem maturoval, nebo možná i trochu před maturitou. Protože pokud si vzpomínám, tak tam byla nějaká studentská sleva nebo něco takového, když se člověk jako by přidal k svazu. Takže tak asi 15 let.

S: A proč jste se rozhodl vstoupit?

F: Myslím, že původně jsem se rozhodl vstoupit z různých důvodů. Jedním z nich bylo získat novinářský průkaz. Oficiální průkaz a jakýsi důkaz, že jste novinář, nebo alespoň, že můžete použít k prokázání toho, že pracujete jako novinář. Pro nás byl takový mytologický, dá se říct jakoby něco, co bylo husté mít. A také vám to umožňovalo dělat řadu věcí. Například jste s ním mohli procházet přes policejní zátarasy. Ale byly tam i další různé druhy výhod. Například jste mohli získat volný vstup na různá místa, například a festivaly nebo zábavní park nebo něco takového. Takže to byl takový spíš jakoby vedlejší efekt té karty, že jste to mohli tak nějak využít. Takže karta byla pro mě zásadním důvodem. Další důvod byl získat takový ten pocit, že patříte do nějaké skupiny, že máte nějakou profesi a že jste ve skupině, která tu profesi sdílí, a chcete tu profesi podpořit a pomáhat ji rozvíjet. To pro mě jako studenta bylo důležité. Pocit, že někam patříte a jste součástí skupiny. Také si myslím, že Unie v pozdější poslední části mého studia dělala řadu takových propagačních aktivit, které nám studentům tak nějak říkaly, co nám mohou nabídnout a které tak nějak mě inspirovaly k tomu, abych se k nim přidal. A jsem stále členem, takže jsem toho nelitoval. Jojo, myslím si, že odvádí dobrou práci v tom, že o sobě studentům říkají.

S: Jaké výhody využíváte jako učitel nebo jste využíval jako novinář?

F: Když jsem byl novinář, používal jsem výhody, které měly většinou něco společného s právními výhodami. Například s otázkami autorských práv. Několikrát se mi stalo, že různé druhy médií porušily některá autorská práva. Svaz mi pomohl získat nějakou platbu za toto porušení autorských práv.

Jako učitel, myslím si, že je to takový to je trochu obskurnější, nemyslím si, že bych čerpal konkrétně výhody, jako učitel, je to spíš způsob, jak zůstat v kontaktu s tou branží. A jelikož učím a dělám na škole, která je velmi propojená s průmyslem jako takovým, pořád má smysl tak trochu k tomu průmyslu patřit. I když jsem primárně učitel a novinář až na druhém místě.

Ten pocit sounáležitosti s průmyslem, i když v něm moc nepracuji, je ale pro mě stále důležitý.

S: A jsou nějaké výhody, které byste chtěli mít a které nejsou součástí svazu?

F: Dobrá otázka. Asi ne, myslím, že odbory vlastně nabízejí spoustu různých možností pro novináře. A to dává smysl, protože je to odborový svaz pro novináře, a ne pro profesory žurnalistiky. Takže vím, že někteří moji kolegové, profesori jsou členy jiných svazů, které jsou spíše svazy profesorů. Takže si myslím, že důvod, proč jsem členem tohoto novinářského svazu, je pravděpodobně dán mou novinářskou minulostí. Ale ne, nechybí mi nic.

S: Většina novinářů jsou členy svazu. Jaké jsou podle Vás pro to důvody?

F: Myslím si, že odvedli dobrou práci při jakési propagaci a budování značky. A také z hlediska toho, že mají poměrně velkou sílu, pokud jde o vyjednávání s mediálními domy, pokud jde o kolektivní smlouvy a jakési odměny, které můžete dostat jako freelancer atd. Myslím, že, že udělali poměrně hodně, možná, zejména pro lidi, kteří pracují na stálých pozicích, a pak méně pro lidi, kteří pracují jako freelanceři.

S: Myslíte si, že existuje tlak na nečleny, aby byli členy?

F: Asi trochu záleží na tom, kde pracují. Víím, že na některých pracovištích, možná zejména na tradičních mediálních pracovištích, celostátní noviny nebo celostátní televize, si myslím, že existuje určitý tlak na to, aby se stali členy svazu. Ale myslím si, že u novějších mediálních společností, digitálních startupů a podobně, kde nemají moc velkou tradici v tom, aby se stali členy odborů, nebo aby měli pracovníky, kteří jsou členy odborů, ten tlak není.

S: Kdybyste mohl něco změnit nebo vylepšit ve svazu, co by to bylo?

F: To je dobrá otázka. Kdyby mohli nějak podpořit provázanost mezi mediálními společnostmi a vzdělávacím sektorem. Není to něco, co by mi úplně chybělo ze strany svazu, ale bylo by to podle mě dobré. Již máme i nějakou spolupráci se svazem, například svaz také podporuje DMJX finančně s některými výzkumnými projekty, ale mohlo by se to rozšířit

9.5. Příloha 5 – Rozhovor s Hansem

S: Jaké je Vaše povolání?

H: Jsem politický poradce v Dánském svazu novinářů.

S: Jak dlouho?

H: Ve svazu jsem od roku 1999. 23 let. Začínal jsem jako asi ve vyjednávání obecných dohod a poradenství jednotlivých členů unie. Posledních asi 10 let jsem politický poradce.

S: Proč jste vstoupil do svazu?

H: Beru to jako součást práce. Předtím když jsem působil v jiném svazu, tak jsem byl taky členem

S: Jaké výhody máte od svazu jako člen?

H: Využívám jen některé z nich – semináře a tak dále, ale často jsem na seminářích sám přednášející. Ale jinak mnoho výhod ve svazu nevyužívám. Snad proto, že jsem jedním z benefitů sám.

S: Jsou nějaké výhody, které svaz neposkytuje a vy byste je chtěl?

H: Asi ne, jsem docela spokojen.

S: Jaká je síla svazu?

H: Máme 90 dohod s mediálními společnostmi po celé zemi, včetně Grónska. Většina ostatních odborů, má pouze jednu nebo několik málo kolektivních smluv, které by měly všechny společnosti akceptovat. My se snažíme o více individuální přístup. Věřím, že jsme docela flexibilní. Pracujeme také na tom, co bychom chtěli zlepšit. Chtěli bychom například, aby Dánský svaz novinářů lépe ještě lépe radil a podporoval naše členy, kteří jsou na volné noze a samostatně výdělečně činní.

S: Jakou agendu svazu považuje za důležitou?

H: Naší hlavní náplní je zlepšit platové a pracovní podmínky členů. A jsem rád, že nám to, alespoň podle mého názoru, daří. O to se snažíme. A pak musíme pracovat na tom, aby se Dánsko stalo ještě otevřenější společností se svobodou tisku, svobodou projevu a s dobrými podmínkami pro média a mediální svět. Proto jsem rád, že se zaměřujeme na tuto obecnou agendu týkající se platů a zlepšování podmínek, vzdělávání, školení a otevřené společnosti. A pak vlastně v současné době velmi intenzivně pracujeme na některých pravidlech a pokynech v oblasti svobodných povolání a samostatně výdělečně činných osob a novinářů na volné noze. Na tom pracujeme dlouhodobě a nyní věřím, že jsme konečně na dobré cestě. Vyžadovalo to i podporu Evropské komise a dánské vlády.

S: A vy jste v DJ už, jak jste říkal, 24 let. A za tu dobu, myslíte si, že se hlas Dánské unie posílil, nebo méně posílil, nebo zůstal stejný?

H: Myslím si, že pozice novinářů měli v určitém smyslu oslabila. Za starých časů to byli jen novináři, kdo mohli psát o tom, co se děje ve společnosti. Byl to gatekeeperi nikdo jiný to nemohl dělat. Dnes to může dělat každý. Takže svým způsobem pozice novináře zeslábla. Ale svým způsobem je to cíl, aby ta společnost byla otevřenější. Takže z tohoto pohledu to bylo silnější.

S: Většina novinářů je součástí dánské unie. Jaké jsou podle vás důvody?

H: Především bych rád zdůraznil, že máme mnoho dalších mnoho členů, nejenom novináře. Před mnoha lety bylo rozhodnuto, že bychom měli být nejen pro novináře, ale i pro všechny ostatní, kteří pracují s médii a v komunikaci. To znamená tiskoví fotografové, ilustrátoři, grafici, organizátoři, a také členové, kteří pracují s komunikační reklamou, blogeri, influenceri. Dnes je nás tedy 18 000, z toho zhruba polovina jsou novináři. A oni jsou členi, tedy alespoň doufám, protože si myslí, že DJ jim poskytuje dobré služby za peníze, a protože jsou součástí zajímavé komunity.

S: Myslíte si, že existuje tlak v některých redakcích, mezi novináři, kteří jsou členy, a novináři, kteří nejsou členy svazu?

H: Vlastně znám jen pár novinářů, kteří nejsou členy. Například ve vysílání, ve zvukovém celostátním vysílání DR je asi 1000 zaměstnanců a jen tak 20 až 25 nejsou členi svazu. Nicméně pokud mají politické, ekonomické, náboženské, jakékoliv důvody, nechtějí být členy, tak je to naprosto v pořádku. Pokud je to v tom měřítku, tak si myslím, že to nedělá žádné problémy. Velkým problémem ohledně členů je, že někteří novináři na seniorních pozicích nechtějí být členy. My bychom je chtěli mít za členy, ale někteří řadoví zaměstnanci nechtějí, aby jejich šéf byl členem ve stejném svazu jako oni sami. O tom teď vedeme diskusi. Musíme to zvládnout, protože je to nutné.

S: Ale šéfredaktor nemůže být členem.

H: Ano. Když máte moc přijímat a propouštět lidi nemůžete být členem.

9.6. Příloha 6 – Rozhovor s Jensem

S: Jaké je Vaše zaměstnání?

J: 14 let jsem šéfredaktorem časopisu.

S: Jste členem svazu?

J: Teď momentálně ne, protože jsem šéfredaktor, ale předtím jsem s drobnými pauzami hodně dlouho byl členem od roku 86.

S: Co vás motivovalo ke členství?

J: Mnoho důvodů. Především máte press kartu a pojištění. Ale samozřejmě také jednání s médií, o kolektivních smlouvách. To je v Dánsku velmi důležité, protože většina lidí, kteří pracují v novinářině a v médiích, jsou organizováni tak či onak. Má to nějaký společenský přínos, že se setkáváme s dalšími kolegy z jiných médií, můžete si vyměňovat nápady, a pak rozvíjet nové aspekty vaší práce.

S: Zmínil jste se o výhodách, je něco, co byste chtěl mít a není to součástí nabídky svazu?

J: Asi mě nic nenapadá.

S: Nějaké další výhody členství Vás napadají?

J: Máte společenskou smlouvu se svými kolegy. Můžete rozvíjet, a také je to dobré pro navazování kontaktů, když chcete změnit práci. Není v pořádku, abychom byli celý život ve stejné práci. Takže je to taky dobré možnost. A pak je tu festival s mnoha zajímavými lidmi z celého světa. Rád tam přijdu nabrat zkušenosti a popovídat. A máme také mnoho speciálních specializovaných v různých v různých skupinách. Například, pokud vás konkrétně zajímá nějaká část sociálních médií atp. Dánská novinářská federace už mnoho let velmi chytře snaží vytvářet dobré podmínky pro lidi, nejen pro novináře, ale pro pracovníky médií obecně.

S: Proč si myslíte, že většina dánských novinářů jsou členy svazy?

J: Myslím, že je to kvůli výhodám, protože máte všechno, co potřebujete.

S: Doporučil byste tedy členství svým zaměstnancům?

J: Ano.

S: A máte vazbu od kolegů šéfredaktorů?

J: My, když se o tom bavíme, tak je to spíš o tom, jestli je nějaký nový precedens, Oni (svaz) jsou občas velmi političtí. Předchozí prezident svazu nebyl moc dobrý.

9.7. Příloha 7 – Rozhovor s Mørtenem

S: Jaké je Vaše povolání?

M: Jsem externím učitelem na DMJX.

S: A předtím?

M: Byl jsem dlouho ředitelem televizní divize TV2 v Jutlandu.

S: Jste členem Dánského svazu novinářů?

M: Ne.

S: Proč jste se rozhodl nebýt členem odborů?

M: Nechtěl jsem. Členem jsem byl necelý rok, než jsem byl povýšen na seniorní pozici.

S: Zažil jste někdy boje, se kterými se podle vás členství v unii lépe vypořádá?

M: Ne.

S: Byl ten jeden rok, kdy jste byl členem, opravdu jiný? Popřípadě v čem?

M: Ne.

S: Doporučil byste členství svým studentům? Proč?

M: Ano – protože jejich kolegové se budou zlobit, pokud nebudou členy – a pokud budou mít tu smůlu, že skončí v médiích, která nerespektují jejich práva, svaz by jim mohl být nápomocný.

S: Jaké jsou podle Vás důvody, proč je většina dánských novinářů členy DJ?

M: Je to dánská tradice – v kombinaci s implicitním tlakem kolegů a svazu.

9.8. Příloha 8 – Rozhovor s Jensem2

S: Jaké je vaše povolání?

T: Jsem docentem na DMJX.

S: A jaké bylo vaše působení předtím?

T: Začínal jsem jako novinář. Vystudoval jsem žurnalistiku a stal jsem se novinářem. Pak jsem si přidal magisterské vzdělání v oboru žurnalistika na University of South Denmark. Takže jsem studoval obě možné žurnalistické školy.

S: Jste členem Dánského svazu novinářů?

T: Ano

S: Jak dlouho?

T: Od té doby, co jsem absolvoval 2005.

S: Proč jste se rozhodl vstoupit do svazu?

T: No, protože si myslím, že je to silná tradice, kterou máme v Dánsku, být součástí silné organizace.

S: Jaké výhody z členství čerpáte?

T: Odebírám Journalisten (časopis svazu), vlastně to není benefit, to můžu i bez členství. Ale jsou tam i nějaké výhody v rámci pojištění. Mám slevy, které můžu získat, když jsem členem. A v neposlední řadě jsou tu semináře a konference

S: A jaké služby, které svaz neposkytuje, byste chtěl mít?

T: Hm, dobrá otázka. Já vlastně nevím. Myslím si, že dostáváme dost. Nic mě nenapadá.

S: Doporučil byste svaz pro své studenty?

T: Ano, doporučím.

S: Jaké jsou podle Vás důvody toho, že většina novinářů jsou členy svazu?

T: Hmm. Nevím. Pro mě jde především o podporu zaměstnanců. Myslím si, že pro spoustu novinářů je motivací záchranná síť uvnitř, která jim zajistí, že neztratí práci a stanou se nezaměstnanými.

S: Kdybyste mohl něco na svazu změnit, co by to bylo?

T: Myslím si, že svaz odvádí dobrou práci. Možná bych se věnoval více pomoci freelancerům.

9.9. Příloha 9 – Rozhovor se Sus

S: Jaké je Vaše povolání?

U: Jsem členem a předsedou skupiny freelancerů a samostatně výdělečně činných lidí v Dánském svazu novinářů.

S: Jak dlouho jste členem?

U: Ha, to už je dávno. Od roku od roku 88. Předsedou skupiny freelancerů jsem od roku 2014.

S: Proč jste vstoupila do svazu?

U: Kvůli podpoře kolektivních smluv od svazu.

S: Jaké výhody ve svazu využíváte?

U: To je docela legrační. Musím se přiznat, že já jich opravdu tolik nevyžívám. Protože jsem zvolena ve výboru svazu, takže jich znám hodně, ale opravdu jich tolik nepoužívám. Používám tarify, ceníky, za kolik stojí můj různý druh práce. To je pro mě velmi důležité.

A kolektivní smlouvy pro freelancery. A ano, pomoc právníků. To jsou především ty, které používám. Víím, od mnoha členů skupiny freelancerů, že tyto věci jsou pro ně nejdůležitější.

S: Jaké benefity Vám chybí?

U Svaz podle mě neposkytuje dostatek kolektivních smluv pro freelancery. Teď se mění situace v EU, tak snad se to změní. Bylo by dobré, aby freelanceři měli stejné výhody jako kmenový zaměstnanci.

S: Většina dánských novinářů jsou členy svazu. Proč si myslíte, že tomu tak je?

U: Ano, hodně. Ale také máme ve svazu hodně kolegů z jiných oborů, než je jen žurnalistika. Máme grafiky, fotografy, spoustu učitelů. Máme dobré renomé a zkušenosti. Lidé to vidí a jdou k nám do svazu. Velké plus pro všechny lidi, kteří se již blíží k důchodovému věku, je také pojištění.

S: Co byste udělal jinak, kdybyste měla možnost?

U: Více kolektivních smluv, to bych udělal jinak. Větší podporu freelancerů, to je teď velký problém. Zapojila bych více studenty a různé školy a univerzity